БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 165 (8997)

ИЮЛИИН 16 ЧЕТВЕРГ

1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Нүхэд колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд!

Үбһэ хуряалга, силос даралга дээрэ үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэе!

☆ ☆

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана

Саяан уулын хормойгоор сабшалангай ногоон урда урдынхидаа орходоо һураггүй элбэгээр ургажа, Түнхэнэй колхозууд үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн орожо байна. Жэшээлхэдэ, аймагай «Путь Ленина» колхозойхид тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэй, гуримтайгаар эхилбэ. Эндэхид үбһэ хуряалгадаа эртээнһээ бэлдэжэ, хамаг зэр зэмсэгүүдээ, машина, техникээ һайса заһабариланхай юм. Жэшээлхэдэ, 4-дэхи бригадада 50 гаран колхознигууд 3 морин косилкатайгаар ногоо сабшажа эхилээ. Эндэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Тиигэжэ үдэр бүри хэдэн арбаад гектарай ногоон унагаагдана. Илангаяа косилкашан Бадма Минжуров ажалдаа шалгаржа, бусадтаа магтуулжа эхилэнхэй. Энэ нүхэр бүртаг бургааһан соогуурхи ногоо сабшахадаа үдэр бүри 3,5—4 гектар сабшана. Гадна тэрэнэй косилкадаһан сабшалан доло хюһагдаад, харахадашье урматай юм. Тиихэдэ гар хажууршад Василий Аюшеев, Дари Сотникова болон бусад үдэр бүриингөө даабарие ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр үдэр соо 0,4 гектарай ногоо унагааха даабаритай аад, 0,5 га хүрэтэр сабшадаг юм.

Гадна аймагай «Сибиряк», «Искра», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта нилээд ехэ сабшалангай ногоон унагаагданхай.

Ю. Угольков.

Удэр бүри 35—40 гектар сабшана

Борьёогой хонинной совхозой нэгэдэхи фермэ энэ жэл 42235 центнер үбһэ бэлдэхэ, 2450 тонно силос дараха түсэбтэй юм. Мүнөө тус фермынхид үбһэ хуряалгаяа һайн бэлэдхэлтэйгээр, болзор соонь эхилбэ. Үбһэ хуряаха хүдэлмэриин график, түсэбүүд үни табигдажа, звено, бригадануудта хүргэгдэнхэй. Тиихэдэ механизаторнууд Константин Брянский, Бата Данжуров, Николай Бутуханов гэгшэдэй хүтэлбэри доро үбһэ сабшаха 3 тракторна звено эмхидхэгдээд, мүнөө ажаллажа байна. Жэшээлхэдэ, Ёнхор гэжэ газарта Н. Бутуханов, Б. Данжуров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тракторна звенонууд хэдэн арбаад гектарай ногоо унагаагаа. Илангаяа нүхэр Данжуровай звено түрүүшын үдэрһөө һайнаар ажаллажа эхилээ. Энэ звено үдэр бүри 21 гектарай ногоо унагааха даабаритай аад, 35—40 гектар сабшана.

Гадна набшаһата тэжээл, халаахай бэлдэлгэдэ тусхай звенонууд хонишодой дундаһаа эмхидхэгдээд, эрхимээр ажаллана. 3 хүнһөө бүридэһэн нүхэр Бутухановай тракторна звено ногоо сабшажа байхынгаа хажуугаар, тахяа шубуунда эдюулхын тула хатааһанайнгаа һүүлээр татажа гурил болгохо халаахай бэлдэдэг юм. Тэдэнэр 2—3 үдэр соо 60 гаран центнер халаахай бэлдэнхэй.

С. Дугаров.

Зэдэ.

БҮГЭДӨӨРӨӨ ХАБААДАХАНЬ

Байгша ондо 1,5—2 жэлдэ хүрэхөөр тэжээл бэлдэхэ гэһэн Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозойхидой үүсхэлые Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой 4-дэхи отделениин хүдэлмэришэд олоороо зүбшэн хэлсээд, ехэтэ һайшаагаа. Тиигэжэ тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжые хаража, тооложо үзөөд, ерэхэ үбэл адуу малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдээд, мүн хойто жэлэй нөөсэтэй болохын тула шууд тэмсэхэ гэжэ шиидэбэ.

Тус отделениинхид сабшалан дээрэ хэзээ хэзээнэйхиһээ элбэгээр ургаһан ногоо гээлтэгүйгөөр саг болзортонь хуряажа абахын тула тэжээл бэлэдхэлдээ эртээнһээ һайнаар түхеэрһэн байна. Мүнөө тэдэнэр үбһэндөө оронхой. «Урдынхидаа орходоо 5—6 дахин ехэ тэжээл бэлдэхэ дүүрэн аргатайбди. Теэд энэ хадаа гансал манай хүсэл оролдолгоһоо дулдыдаха» гэжэ хөөрэлдэхые алишье бригадада дуулажа болохо. Тиигэжэ эндэхид ерэхэ үбэл адуу малдаа 3200 тонно силос, 11 мянган центнер үбһэ, 30000 центнер зелёнко, 40000 центнер һолоомо, 2000 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхэ зорилго урдаа табинхай. Иимэ хэмжээнэй тэжээл бэлдээ һаань, һаамхай үнеэн бүридэнь 10 тонно силос, 2 тонно үбһэн, 4 тонно зелёнко, 5 тонно һолоомо хүртэхэ юм. Тиихэдэ хонин бүридэ 10 центнер үбһэн бэлдэгдэхэ гээшэ.

Элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэхэ хэрэгтээ отделениин бүхы хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо һаалишад, хонишод бүгэдөөрөө хабаадахабди гэжэ мэдүүлэнхэй. Жэшээлхэдэ, һү һаалиин фермэ бүхэнэй һаалишад өөһэдынгөө хүсөөр 30—30 гектарай, отара бүхэнэй хонишод 10—10 гектарай ногоо сабшажа хуряахабди гэһэн уялга абанхай. Малшад энэ уялгаяа дүүргэхын тула мүнөөнһөө ажаллажа эхилбэ. Үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй.

Д. Лопилов.

Зураг дээрэ: Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан гүрэнэй дээдэ хайрада—Ленинэй ордендо хүртэһэн Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Л. Мурхонов.

Л. Хайдуровай фото.

Хээрын ногоогоор силос дарана

Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиинхид аймаг соогоо эгээн түрүүлэн тэжээл бэлэдхэлгэдэ эхилжэ ороод, мүнөө энэ хүдэлмэрээ эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой 3 томодхогдоһон комплексно бригаданууд үхэр малай байра шадархи, мүн тараалангай захаархи үрмэдэһэ, халаахай гэхэ мэтэ хээрын ургамал, ногоо сабшажа хэршээд, эртын силос даража эхилэнхэй. Эндэ үдэр бүри хамта 110—120 хүн, хэдэн автомашина трактораар сабшагдаһан ногоон ургамал зөөжэ, хэршээд, нүхэ, траншейдэ дарана. Бригада бүхэндэ 1—1 морин косилка, тармуур, ургамал ногоо хэршэхэ машина хүдэлнэ. Тиигэжэ артелиинхид 3 үдэрэй туршада хамта 200 шахуу тонно силос дараад байнхай. Колхозой 3-дахи бригадын (бригадирнь нүхэр Федоров) механизаторнууд болон ажалшад силос дараха хүдэлмэрие илангаяа эмхитэй һайнаар ябуулна. Тус бригадада силос даралгада үдэр бүри 45—50 хүн ажаллана.

Аймагай «Искра» колхозойхид хээрын ургамал ногоогоор силос даража захалаа. Артелиин бригадануудта үдэр бүхэндэ хамта 40—50 хүн, ехэнхинь һаалишад хүдэлжэ, хоёр хоногой турша соо 150 шахуу тонно силос дараа. Тэрэшэлэн эндэхид үбһөө сабшажа эхилһээр хэды хонобо. 1-дэхи бригададань морин косилкашад, нүхэд Григорьев, Трифонов гэгшэд ажаллаһан түрүүшын үдэрһөө нэгэшье һаадгүйгөөр хүдэлжэ, даабаряа хододоо һайн шанартайгаар, үлүүлэн дүүргэнэ.

«Рассвет», «Дружба» артельнүүд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдээ мүн лэ жэгдэрэн орожо байнхай.

В. Жаркой.

Тарбагатайн аймаг.

СОЁЛОЙ ДОБТОЛГООР ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ЗОРИЛГОНУУД

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхын зорилгоор республика дотор соносхогдоһон 3 жэлэй соёлой добтолго эхилһээр эгээл жэл болобо. Энэ үнгэрһэн жэлэй туршада соёлой добтолго тухай КПСС-эй обкомой пленумэй шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлэн, республикын олонхи партийна организацинууд соёл культурын эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриие һайжаруулжа, ажахын зорилгонуудһаа соёл сурталай хүдэлмэриин гээгдэлые усадхажа, колхоз, предприятинуудай үйлэдбэридэ нүлөө горьтойгоор үзүүлдэг болоо. Мүн партийна организацинууд соёл культурын эмхи зургаануудые элдэб хэрэгсэлээр бүрин хангаха, шэнэ клуб, библиотекэ, культбаза, улаан булан, һургуули, больницануудые колхоз, предприятинуудаар бариха, хүдөө нютатуудайнгаа тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар нилээд хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ.

Жэшээ болгон Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парткомые абаад үзэе. Һүүлэй үедэ энэ колхоздо шэнэ библиотекэ, нииитын бани, сельмаг, тоһоной заводой байшан, нииитын пекарни, культбаза, колхозой конторо, 50 гаран колхознигуудай шэнэ гэр баригдаа. Мүнөө үедэ найман жэлэй һургуулиин байшан, хүдөөгэй больница баригдажа байна. Колхозой түб тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор энэ жэлдэ колхозэ, тайлмайгаар олон модон ургуулагдажа, сад сэсэрлиг таригдаһан байна. Мүн колхозой түб тосхоной хажууда нуур тогтоохо, манай олохон гүүртэ, отаранудаар телефон, радио һаяар бии болгохо хүдэлмэри ябуулагдана.

Партийна комитет колхознигуудые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар баһал ехэхэн юумэ хэдэг. Эндэ бүхы колхознигуудай хабаадалгатайгаар конференцинүүд үнгэргэгдэжэ, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэдэг болонхой.

Колхоздо эхэнэрэй совет байгуулагдаад, хубсаһа эсхэхэ, оёхо, гэр хүдэлмэри хэжэ һураха кружок ажалнэ. Мүн колхозойнгоо тосхоние болбосон түхэлтэй болгохо тусхай комисси бии. Эндэхи колхозой клуб, библиотекын хүдэлмэри нилээд һайжаржа, арад зоной дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг болоо.

Ажалшадай дунда партийна комитедэй энэ мэтээр соёл гэгээрэлэй олон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулһанай ашаар колхознигуудай ажалай журам һайжаржа, ажал хүдэлмэри нилээд эмхитэй, бүтэсэтэйгээр ябуулагдадаг болонхой.

Тэрэшэлэн Баргажанай аймагай Карл Марксын, Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» болон бусад олон колхозой партийна организацинууд гурбан жэлэй соёлой добтолгын үргэн хэмжээ-ябуулгануудые муу бэшээр бэелүүлнэ.

Гэбэшье культурын олохон эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Зарим партийна эхин организацинууд культурын эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилжэ, тэдэндэ хэрэгтэй туһаламжа үзүүлдэггүй, соёлой добтолгоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхын түлөө ёһоор оролдодоггүй байна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партком (секретаринь нүхэр Будаев) культурно-тэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ. Эндэ культурын 13 эмхи зургаануудай шэнэ байшангууд баригдахаар хараалагдаад, мүнөө оройдоол хоёрынь баригдажа байна. Эндэхи библиотекэ, клуб колхознигуудай дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар, тодорхой бэшээр, һонигүйгөөр ябуулна. Мүн Кяхтын аймагай олонхи партийна эхин организацинууд соёлой добтолгоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, соёлой добтолгын эхилһэн сагһаа хойшо эндэ культурын нэгэшье шэнэ байшан, клуб баригдажа, ашаглалтада үгтөөгүй байха юм. Культурын эмхи зургаануудшье соёлой добтолгын үедэ ажал хүдэлмэрээ гүйсэд һайжаруулжа шадаадүй, горьтойхон дутагдалнуудтай байһаар. Иимэрхүү дутуу дунданууд республикын бусадшье олон партийна организацинуудай хүдэлмэридэ бии.

Мүнөө республикамнай правительствынгаа үндэр шагналда—Ленинэй ордендо хүртөөд байна. Энэ хайрынь харюуда ажахыдаа, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридөө шэнэ амжалта саашадаашье туйлаха ёһотойбди. Тиимэһээ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин гол гуламта болохо хүдөөгэй культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тула һайн хүтэлбэрилэгшэдые энэ хүдэлмэридэ табиха шухала. Тиигээд тэдэнэй ажал хүдэлмэридэнь хододоо туһаламжа үзүүлжэ, шанга эрилтэ табижа байха гээшэ партийна организацинуудай нангин уялга болоно.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хүдэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилжэ, энэ асуудалые саг үргэлжэ партийна суглаан, бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданудаа дары усадхажа байха хэрэгтэй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри бүри үргэнөөр, бүри тодорхойгоор, бүри аша үрэ ехэтэйгээр эгээл мүнөө, үбһэ хуряалгын шиидхэхы үедэ ябуулха шухала. Тиихын тула бүхы хүдэлмэреэ гол түлэб тэжээл бэлэдхэгшэдэй хүдэлжэ байһан газарта эмхидхэхэ гээшэ соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай шухалын шухала зорилго болоно.

Соёлой добтолгын үедэ культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа, арад зониие ажахын болон соёл культурын шэнэ амжалтада зоригжуулха гээшэ партийна организаци бүхэнэй шухала зорилго мүн.

СОВЕТСКЭ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ПОЛЬШ ОДО ЕРЭБЭ

ВАРШАВА, июлиин 14. (ТАСС-эй тусхай корр.). Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй, Польшын Арадай Республикын правительствын уряалаар КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр Варшавада хани ёһоор айлшалжа ерэбэ.

ПОРП-тэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Завадский, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, Польшын бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, тэрэшэлэн Варшавын олониитын делегацинууд Варшавска аэродром дээрэ делегациие угтаа.

Совет айлшадые В. Гомулка амаршалба.

Пролетарска интернационализмын ленинскэ мүнхэ гол ёһонуудта үндэһэлэн батажан бүхэжэдэг, хүсэн түгэлдэрөөр хүгжэдэг нэгэдэлые, партинуудаймнай эбдэршэгүй бата нэгэдэлые манай орондо таанадай айлшалжа ерэлгэ үшөө дахин харуулха гэжэ бидэнэр өтигэнэбди гээд В. Гомулка онсолон тэмдэглээ.

Удаань Н. С. Хрущев үгэ хэлээ. Польша Советскэ Союз хоёрой хоорондохи харилсаан нэгэ хилэтэй гүрэнүүдэй хоорондохи юрын хани ёһоной харилсаан бэшэ юм. Манай оронуудай арадууд нэгэн ниитэ агуухэ үг зорилго тээшэ дабшажа ябадаг. Тэдэнэр социализм, коммунизм байгуулна; дэлхэй дээрэхи эгээн һайн, эгээн үнэн зүб общество байгуулна. Манай оронуудай арадууд нэгэн адли хүсэл эрмэлзэлгэтэй. Социальна, политическэ байгуулалтынгаа нэгэн адли бата бэхи үндэһэ һуурида, социализмын болон эб найрамдалай хэрэгэй түлөө хамтынгаа тэмсэлдэ түшэглэн, манай бата бэхи хани барисаан хүгжэн бэхижэжэ, манай арадуудай, бүхы социалистическэ лагериин аша туһада зорюулагдана гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ.

Н. С. Хрущев В. Гомулка хоёр нээмэл машинада һууба, тиигээд бүхы колонно город тээшэ ошоо. 17 километрын бүхы замдань совет айлшадые хэдэн олон мянган варшавынхид үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

Богонихон саг соо амарһанайнгаа һүүлээр советскэ партийно-правительственна делегаци Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй байшанда ошожо, ПОРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулкатай, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Завадскитай, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевичтэй уулзаа.

Удаань партийно-правительственна делегаци танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ, Польшын газар нютагуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ наһа бараһан совет сэрэгшэдэй монументын дэргэдэ веногуудые табяа.

СССР-эй партийно-правительственна делегаци Польша орохоёо мордобо

Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй, Польшын правительствын уряалаар КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй, Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци Польшын Арадай Республикада ошожо, хани ёһоор айлшалхаяа июлиин 14-дэ Москваһаа мордобо.

К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Полянский, тэрэшэлэн ажалшадай олон түлөөлэгшэд Внуковска аэродром дээрэһээ делегациие мордохуулаа.

(ТАСС).

Советскэ партийно-правительственна делегациин Польшодо ошоод байһан тухай

ВАРШАВА, июлиин 14. (ТАСС). Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй байшан соо польско-советскэ хэлсээн эхилээ.

Советскэ талаһаа КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүд хэлсээндэ хабаадана.

ПОРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, ПНР-эй партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад Польшын талаһаа хэлсээндэ хабаадалсана.

БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХОЁРДОХИ СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси 1959 оной июлиин 18-най үдэрэй 12 часта Соведүүдэй Хоёрдохи байшангай Ехэ зал соо нээгдэхэ.

Соведүүдэй Нэгэдэхи байшангай 2-дохи дабхарай 47-дохи таһаг соо депутадууд бүридхэлдэ абтаха. 45-10, 41-20 номерой телефонуудаар тайлбари абажа болоно.

ШАНГА ЭРИЛТЭ ТАБИХА САГ ЕРЭЭ

☆

Баргажанай колхозууд үбһэ хуряалга, силос даралгаяа аали нобшоор ябуулна

☆ ☆

Ургамал ногоондо иимэ таатай зохид зун манай эндэ һүүлшын арбаад жэлдэ болоогүй юм. Олон жэлэй туршада ган гасуур байжа, горьтой бэрхэшээлдэ орообди. Харин мүнөө жэл тараалан, сабшалан дээрэмнай үндэр баян ургаса гараба. Энэ ургасаяа амарха амаралтагүй, унтаха нойргүйгөөр хуряажа абабал, элбэг дэлбэг талха тараатайшье, малдаа үбһэ тэжээлтэйшье байхабди гэжэ баргажанайхид баяртайгаар хөөрэлдэдэг болонхой.

Нээрээшье тиимэ. Эндэ хэдэн жэлдэ гандажа, хаташаһан газарай хүрьһэн одоошье һайнаар шиигтэжэ, үбһэ ногооной, орооһо тараанайшье ургаса татуулһандал гаража байна. Мүнөө сабшалангай ногоон газар газарта һайнаар урганхай. Тиимэһээ үбһэ хуряалгада хаа хаанагүй жэгдэрэн орохоор болоо. Теэд тэжээл бэлэдхэлгын энэ тон харюусалгатай хүдэлмэриие Баргажанай аймагай колхозууд балайшье һайнаар ябуулна гэхын аргагүй.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАЯА ЭМХИГҮЙГӨӨР ЭХИЛЭЭ

Июль һарын түрүүшын арбан хоногто нёдондо аймаг дотор арбаад мянган центнер үбһэн һурилэгдөөд байгаа һэн. Харин мүнөө эндэхи колхозуудта нэгэшье центнер үбһэн һурилэгдөөгүй байха юм. Энэ юунһээ болооб гэхэдэ, артельнүүд үбһэ хуряалгадаа июлиин 5-һаа жэгдэрэн орохо байһан аад, аяар 10-аад хоногоор хожомдожо хүдэлмэреэ эхилээ. «Авангард» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр И. Стельмашенко, партийна организациинь секретарь нүхэр А. Кокорин), «Гигант» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр В. Зверьков, партийна организациинь секретарь нүхэр С. Лысцев) июлиин 10 болотор үбһэшэдэй нэгэшье звеное сабшалан дээрэ гаргаагүй байна. Мүн «Звезда» артельдэ үбһэ хуряалга дээрэ 20 звено эмхидхэгдэжэ гаргагдаха байһан аад, тэдэнэй оройдоо табаниинь гаргагдаа нэрэтэй.

Тиихэдэ, Ленинэй, Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие үнихэнэй эхилбэшье, ажалай эмхидхэлэй муу байһан дээрэһээ өөдтэй юумэ хээгүй. Үбһэшэд ошоһоор ерэһээр, уратша хойшоо ябаһаар сагаа миил гээнэ.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие иигэжэ хожомдуулһанай шалтагааниие «хура бороо ехээр орожо...» хүдэлмэриие һаатуулһан хэбэртэйгээр колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шалтаг урдаа барихые һэдэнэ. Үнэндөө үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ колхозуудай эртээнһээ бэлэдхээгүй, эндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй энэ тон шухала асуудалда һаналаа ёһоор табяагүй дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоо бшуу. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, «Звезда», «Авангард», «Гигант» колхозууд июлиин 10 болотор үбһэшэдэй звенонуудые хүсэд эмхидхээгүй, машина, зэмсэгүүдээ һайнаар заһабарилжа бэлэдхээгүй байшоо. Колхозуудай правлени үбһэшэдэй звенонуудые миил саарһан дээрэ бии болгоод лэ хүдэлмэреэ хизаарлаһан байха юм.

Мүнөө жэл аймагай колхозууд 250 мянган центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй. Энэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Тараа хуряалга, силос даралгын эхилтэр энэ үбһэнэйнгөө ехэнхи хубиие бэлэдхэжэ дүүргэхэ зэргэтэй. Теэд ажалаа энэ зэргэ муугаар, хайша хэрэгээр эмхидхэжэ байбал, колхозууд тэжээл бэлэдхэлгые ехээр унжагайруулха аюулда хүргэхэнь. Тиимэһээ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа дары түргэн усадхажа, ажалайнгаа эмхидхэлые эрид һайжаруулха ёһотой.

ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛДЭ АНХАРАЛ ТАБИНАГҮЙ

Ниитынгээ адуу малые шэмэтэ тэжээлээр һайса хангахын тулада колхозууд мүнөө жэл хамта 2600 гектар силосэй ургамал—кукуруза болон наран сэсэг тариһан байна. Тиин эндэхид тэрээнһээ 50 мянга шахуу тонно силос дарахаар хараална. Мүнөө тэжээлэй ургамалнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ургажа байна.

Энэ бүхы ургамалые саг дарыдань хуряажа, һайн шанартай силос дараха гээшэ ажал ехэтэйшье, тон харюусалгатайшье хүдэлмэри гээшэ. Энээндэ һайн бэлэдхэл хэрэгтэй. Түбхын түрүүн силос дараха нүхэ, траншейнүүдые бэлдэхэ шухала. Энээн тушаа аймагта мүн лэ олон дутагдалнууд бии. Мүнөө эндэ 15 мянган тонно силосэй багтаамжатай нүхэ, түхеэрэлгэнүүд бэлдэгдэнхэй. Теэд энэнь хаанашье хүрэхэгүй байһаниинь элитэ. Энэ жэлэй майн 29-дэ Баргажанай аймгүйсэдком тусхай тогтоол баталан абахадаа, мүнөө жэл үшөө 34 мянган тонным багтаха силосэй түхеэрэлгэнүүдые шэнээр бариха гэжэ хараалаад, энэ хүдэлмэриие июнь—июль һарануудта дүүргэхэ гэжэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байгаа.

Теэд энэ тогтоолынь хэр зэргээр дүүргэгдэнэ гээшэб? Сэхыень хэлэхэдэ, энэ шиидхэбэринь миил саарһан дээрэ үлэжэ байна, мүнөө болотор колхозуудта нэгэшье силоснэ түхеэрэлгэ шэнээр баригдажа эхилээдүй. Гадна хуушанайшье нүхэ, траншейнүүд сэбэрлэгдэнэ, заһабарилагданагүй.

Аймагай зарим колхозууд тон бага багтаамжатай силосэй нүхэ, траншейнүүдтэй. Жэшээнь, үнөөхил «Авангард», «Звезда», «Гигант», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд тус тустаа оройдоол 1200—1800 тонным багтаамжатай силоснэ түхеэрэлгэнүүдтэй. Эдэ колхозууд түсэбэйнгөө ёһоор энэ жэлдэ тус тустаа 5000—8650 тонно силосэй багтаха нүхэ, траншейнүүдые шэнээр бэлдэхэ байгаа. Теэд энээн тушаа хэншье һаналаа табинагүй. Мүн хаа хаанагүй хээрын ургамал ногоо, халаахайгаар эртын силос даража эхилхээр болоо.

Партиин айкомой бюро, аймгүйсэдкомой июниин 12-ой тусхай тогтоолой ёһоор, колхозуудые шефтээ абаһан аймагай предприятинууд, эмхи зургаанууд силосэй түхеэрэлгэнүүдые бариха хүдэлмэридэ туһалха зэргэтэй байгаа. Гэбэшье энэ тогтоол баһал дүүргэгдэнэгүй, мүнөө болотор нэгэшье шеф колхозуудта өөдтэй юумэ хээгүй байһаар.

Мүнөө жэл Баргажанда адууһа малда бардам хүрэхэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ арга боломжо гүйсэд бии. Тиимэһээ колхозууд бүхэн энэ шухалын шухала хүдэлмэридэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой. Үбһэ хуряалгаяа эмхигүйгөөр ябуулжа, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандажа байһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин айком, аймгүйсэдком шанга эрилтэ табиха зэргэтэй.

О. Раднаев, манай корр.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд, партиин Центральна Комитедэй Хандалга коммунистическэ байгуулалтын шэнэ амжалтада зоригжуулна

Түргэн шиидхэхэ асуудал

Партиин ЦК-гэй июнь һарада болоошо Пленумэй материалнуудтай манай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой (Бичура) ажалшад тон ехээр һонирхон танилсажа байна.

Мүнөө колхозуудай өөһэдын машина, техникэтэй, газар тарялангай эзэд болоод байхада хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, элдэб эдеэ хоолой зүйл элбэгээр абахын тула тэндэхи бүхы ажал ехэтэй хүдэлмэрине сүм оньһожоруулха гээшэ айхабтар ехэ удхашанартай бшуу. Тиимэһээ саашадаа колхоз, совхозуудта орооһо таряа болон хүдөө ажахын ургамал ногоо, илангаяа хартаабха, огородой эдеэ хуряаха, тэрэнние хатааха, сэбэрлэхэ, мүн зөөхэ, шэрэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэрине гүйсэд оньһожоруулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоол дотор тон зүб зорилго табигдана ха юм. Юуб гэхэдэ, хаа хаанагүй машина, техникын хүсэ зүбөөр хэрэглэхэ, ажал хүдэлмэрине һайса оньһожоруулха тушаа дутагдалнуудай үшөөл олон байһаниинь мэдээжэ. Жэшээлхэдэ, манай колхозойхид жэлһээ жэлдэ огородой эдеэ, хартаабха ехээр тарижа, бараг һайн ургаса абадаг юм. Теэд зарим жэлдэ ургуулһан хартаабха болон огородойнгоо эдеэ хаһа сагтань хүсэд хуряажа, тэрэнээ зөөжэ хүшэ хүрэнгүй, шилээд ехэ хубиинь дэмы хосороодог байна.

Энэ юун дээрэһээ болодог байгааб гэхэдэ, колхоздо ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха тусхай машина, техникэ үсөөн, мүн тэрэнээ зөөхэ автомашина дуталдадаг бэлэй.

Мүнөө долоон жэлэй туршада огородой эдеэ, хартаабха улам ехээр абадаг боложо, эдэ продуктнуудаар арад зоноойнгоо хэрэглэмжые гүйсэд хангадаг болохо зорилгын табигдаад байхада, эдэ дутагдалнуудаа сүм усадхаха ёһотойбди.

Энэ жэлдэ артельдэмнай 15 хүнһөө бүридэһэн тусхай огородно бригада эмхидхэгдэжэ, тэрэнние агроном мэргэжэлтэй нүхэр И. Сининын хүтэлбэрилнэ. Байгша ондо хамта 200 гаран дүрбэлжэн метр газарта парниково рама хэгдэжэ, тэндэ капуста, помидор таригданхай. Тиихэдэ «СОН-4» маркын сеялкээр үгэрсэ, һонгино, морковь гэхэ мэтэ ургамалнууд таригдаа. Тэрэшэлэн «ДТ-54» маркын тракторта тодхогдоһон тусхай уһа сасадаг машинаар огородоо уһална. Тиигэжэ колхоздомнай энэ жэлдэ огородһоо баян ургаса абтаха байна. Харин тэрэнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр, хаһа сагтань хуряажа абаха тушаа эртээнһээ бодомжолхо шухала. Огородой эдеэ хуряаха, тэрэнние зөөхэ хүдэлмэри оньһожоруулха, тэрээндэ машина, техникэ хэрэглэхэ талаар аймагай хүдөө ажахын инспекци, заһабарилгын техническэ станциинхид манда туһалха бээз гэжэ найдагдана.

Н. Куртошин,
колхозой гэшүүн, Ара-Хэрээтын сомоной Советэй депутат.

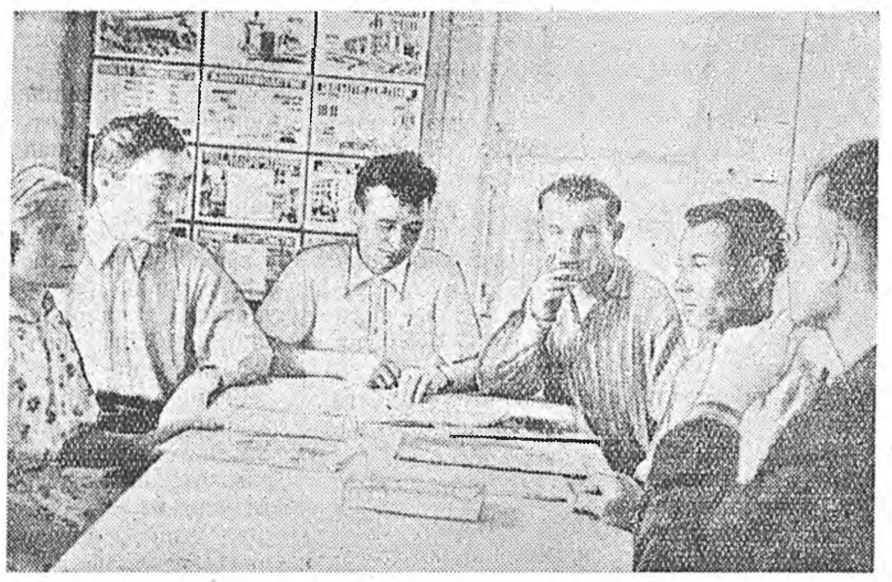

Ториин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоол, Хандалгые баяр баясхалантайгаар угтаһан байна. **Зураг дээрэ:** колхозой агитпунктые даагша нүхэр Мамаев (зүүн гарһаа гурбадахи) колхознигуудта Пленумэй тогтоол, Хандалгые уншажа байна.

В. Даниловай фото.

Шэнэ баржануудые бүтээнэ

Байгал далайн загаһашад ехэ хэмжүүрэй түмэр баржатай болохые үнинэй хүсэдэг байһан юм. Юуб гэхэдэ, далайһаа баригдаһан загаһа заводто асарха гээшэ ажал ехэтэй хүдэлмэри. Губшуурта загаһанай элбэгээр ороо һаа, заахан онгосоор олон дахин рейс хэхэ бологдодог.

Загаһашадай хүсэлые Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд бэелүүлжэ эхилбэ. Тус заводойхид долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ хабаадалсан, элдэб түхэлэй судна, ашаанай баржануудые олоор бүтээжэ байна.

Үнгэрэгшэ июнь һараһаа эхилжэ загаһа зөөхэ түмэр баржа бүтээгдэжэ байна. Түрүүшын тиимэ баржануудые «Ударник» теплоходой команда шалгажа үзэһэн байна.

—Бидэнэр урдань заахан модон баржаар загаһа зөөжэ, ехээр тулидаг һэмди. Мүнөө иимэ түмэр баржатай болоһондоо урмашанабди. Энэ зун 75 мянган тонно километр ашаа шэрэхэ даалгабаряа заатагүй дүүргэхэ ёһотойбди,—гэжэ тус теплоходой командынхид мэдүүлнэ.

Иимэ түмэр баржа абаһан Дубининай, Кабанскын загаһанай заводойхид Улан-Удын судна бүтээгшэдтэ баяр хүргэһэн байна.

Ашаанай түмэр баржануудые бүтээлгэ дээрэ нүхэр Поповой хүтэлбэрилдэг бригада һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тус бригадынхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө шангаар тэмсэжэ, һара бүриингөө даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн нүхэр Раднинай хүтэлбэрилдэг токарьнуудай бригада, нүхэр Шигаевай—слесарьнүүдэй бригада үйлэдбэриингөө бүхы арга боломжо зүбөөр хэрэглэн, ажалайнгаа бүтээсые шууд дээшэлүүлнэ.

Д. Балданов.

Загаһашадай мүрысөөн үргэдэнэ

Республикымнай загаһашад долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Загаһашадай олохон коллективүүд һаяхан үнгэргэгдэһэн 300 жэлэй ойн һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаһан байна. Мүнөө тэдэнэр түйлаһан амжалтаяа саашадань арьбадхахын түлөө социалистическэ мүрысөөгөө улам үргэдхэнэ.

Дубининай загаһанай заводой хүдэлмэришэд (Байкало-Кудара) загаһа бариха хахад жэлэйнгээ түсэб 163 процент дүүргэһэн юм. Энэ заводой суута загаһашан нүхэр Цыбанай хүтэлбэрилдэг бригадада 18 хүнэй орондо 8 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр удаан болзороор табигдадаг гурбан губшуураар июнь һарада 270 центнер загаһа гүрэндэ тушааһан байна.

Байкало-Кударын аймагай «Байкал» колхозой загаһашадай бригада (бригадирнь нүхэр П. С. Березовский) хоёрдохи кварталда түсэбэй ёһоор 160 центнер загаһа бариха байгаа. Бригадынхид хоёр губшуураар нэгэ үдэр 229 центнер загаһа барижа, кварталайнгаа даалгабарие холо үлүүлэн дүүргээ.

Кабанскын загаһашад баһал һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэхи «Байкал» колхозойхид мүрысөөндэ онсо шалгаржа ябана. М. Ф. Буторинои бригада нэгэ үдэр 300 шахуу центнер омули бариһан байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад хахад жэлэйнгээ түсэбые 161 процент, Кабанскын загаһанай заводойхид 103 процент дүүргэбэ.

С. Шапхаев.

Россин Федерациин түйлалтанууд

1959 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

РСФСР-тэ ажахын, соёл культурын байгуулалтын бүхы һалбаринуудта долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые бэелүүлхэ талаар 1959 оной түрүүшын хахадта ехэ амжалта түйлагдаа гэжэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл дотор заагдана.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумые ажалай ехэ амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар РСФСР-эй промышленность валовой продукци, гол шухала хэрэгсэл бүтээн гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэв. Колхоз, совхозууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргөө. Мал ажалай продукци бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хэгдэдэг капитальна һомололтын хэмжээн горьтойгоор ургаа. Арад зоной соёл культура, энхэ байдал саашадаа урган хүгжөө.

РСФСР-эй промышленность 1959 оной түрүүшын хахад жэлдэ валовой продукци гаргаха түсэбөө 105 процент дүүргээ. 1958 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал валовой продукци гаргалга 12 процентээр ехэ болоо. Гүрэнэй промышленностиин тус тус һалбаринуудаар валовой продукци гаргалга 1958 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал, хара болон үнгэтэ металлургида—9 процентээр, түлишын, энергетическэ промышленностьда—10 процентээр, машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулгада—15 процентээр, химиин болон резинын промышленностьда—10 процентээр, барилгын материалнуудай промышленностьда—26 процентээр, ой модоной, саарһанай, модо болбосоруулгын промышленностьда—9 процентээр, хүнгэн промышленностьда—7 процентээр, эдеэ хоолой промышленностьда—14 процентээр ургаа.

Хүндэ промышленностиин шухала олон зүйлэй продукци гаргаха, үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

РСФСР-эй промышленностьда ажалай бүтээсэ 1959 оной түрүүшын хахад жэлэй турша соо 1958 оной энэ үеынхитэй сасуулхада 8 процентээр ургаа. 1959 оной түрүүшын хахад жэлдэ тогтоогдоһон продукциин өөрынь үнэ химдаруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. 800 мянга гаран ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад нэгэ миллион ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулаа. Үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн дурадхалнуудай ашаар жэлэй туршада 3 миллиард түхэригһөө дээшэ алмалта хэгдээ.

Россин Федерациин хүдөө ажахын ажалшад байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада долоон жэлэй түсэбэй даалгабарие, газар таряалангай, мал ажалай ашаг шэмэ абаха талаар уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсээ. Колхоз, совхозууд нёдондо жэлэйхиһээ эртэ хабарай тарилгые үнгэргэжэ, хабарай ургамалнуудые тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Колхоз, совхозуудта ашаг шэмэтэ малай тоо толгой олошороо гэжэ ЦСУ-гэй мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Мяха абалга 1958 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулхада 38 процентээр ехэ болоо. Мяха, һү, үндэгэ, нооһо худалдан абаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Урдань байһан машинно-тракторна станцинуудай те[…] никые колхозуудта худалдалга г[…] түлэб дүүргэгдээ.

Транспортые хүгжөөлгэдэ амжа[…] та түйлагдаа, арадай ажахыда […] питальна һомололго бүри ехээр х[…] дээ.

РСФСР-эй арадай ажахын бү[…] һалбаринуудта хүдэлжэ байһан […] дэлмэришэд болон алба хаагшад[…] юрэнхы тоо 1959 оной түрүүш[…] хахад жэлэй эсэстэ нёдондо жэл[…] энэ үеынхиһээ 1 миллион 150 мя[…] ган хүнээр олон болоо.

1959 оной түрүүшын хахад жэл[…] КПСС-эй XXI съездын хараалһ[…] ехэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүл[…] лээ. Тэдэ хэмжээ-ябуулганууд ар[…] дай энхэ байдалые һайжаруул[…] соёл культурын хэмжээе саашада[…] дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шэглүүлэгд[…] нэ. Промышленностиин зарим һа[…] баринуудтахи хүдэлмэришэд бол[…] алба хаагшадые богони 6—7 час[…] хүдэлмэриин үдэртэ оруулха хэр[…] бэелүүлэгдээ. Тиихэдээ хүдэлмэр[…] шэд, алба хаагшадай салин ба[…] болоогүй. Россин Федерациин ар[…] зон үнгэрһэн хахад жэлэй турша[…] гүрэнэй пенси, туһаламжа, элд[…] янзын тэдхэмжэ болон хүнгэлэлт[…] ёһоор 72 миллиардһаа дээшэ түх[…] риг гэхэ гү, али 1958 оной түрү[…] шын хахадайхиһаа 9 процентэ[…] ехэ мүнгэ абаһан байна.

Гэр байра болон культурна аж[…] һуудалай барилга саашадаа үрг[…] нөөр хэгдээ. 1959 оной түрүүш[…] хахад жэлдэ юрэнхы дээрээ 9 […] миллион дүрбэлжэн метр талма[…] тай гэрнүүд баригдажа ашаглал[…] да оруулагдаа. Энэнь нёдондо ж[…] лэй түрүүшын хахадайхиһаа нэ[…] миллион дүрбэлжэн метрээр ехэ б[…] лоно. Гүрэнэй, кооперативна худа[…] даа наймаа хүгжөөлгэдэ, тэрэш[…] лэн социалистическэ культура б[…] лон элүүрые хамгаалха хэрэг[…] саашанхи амжалта түйлагдаа.

Россин Федерациин ажалша[…] Советскэ Союзай бүхы араду[…] шэнги, арадай ажахын бүхы һа[…] баринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ […] гэрһэн хахад жэлэй туршада шэ[…] ехэ амжалта түйлаад, долоон ж[…] лэй түсэбэй даалгабаринуудые бо[…] зорһоонь урид дүүргэхын түл[…] амжалтатайгаар тэмсэжэ байна […] жэ 1959 оной түрүүшын хахад жэ[…] дэ РСФСР-эй арадай ажахые х[…] жөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэдэһ[…] нэй дүнгүүд баталан гэршэлнэ.

(ТАСС).

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ТҮЙЛАЛТАНУУДЫЕ ХАРУУЛҺАН ВЫСТАВКЭ.

«Нефть, газ» гэжэ павильоной дэргэдэ. Трубопроводуудые барилгада хэрэглэгдэдэг машинанууд. 28 сантиметр диаметртэй, 9-һөө 14 миллиметр хүрэтэр зузаан түмэрөөр хэгдэһэн соргонуудые халаангүй хүйтөөр нугалдаг установко наада таладань байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Гостиницатай болобо

Гурбан жэлэй соёлой добтолг[…] түсэбөөр «Коммунизм» (Зэдэ) ко[…] хоздо гостиница нээгдэхээр хара[…] лагдаа һэн. Тус колхозой барилг[…] шад энэ түсэбөө бэелүүлэн гос[…] ницынгаа барилгые дүүргэжэ, ию[…] һарада тушаагаа.

Б. Чагдуров.

Республика доторнай ой модоной промышленностиин хүгжэлтэ

Партиин XXI съезд дээрэ баталан абтаһан түүхэтэ долоон жэлэй түсэбөөр оронноймнай модо бэлэдхэлэй промышленность тон ехээр хүгжөөгдэхэ байна. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд соо Сибириин, Дальна Востогой ой модоор элбэг районуудта модо бэлэдхэлэй, саарһанай промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ хараалагданхай.

Манай республика Зүүн Сибириин экономикодо горьтойхон һүүри эзэлдэг гээшэ. Гансахан ой модонойнь баялигые абахада, аяар 16,7 миллион гектар газар дайда эзэлнэ. Ой модонойнь бүхы баялиг 2 миллиард 23 миллион кубометр болодог. Иимэ баян ой тайгаһаа жэл бүхэндэ 38 миллион кубометр модо отолжо байхада, ямаршье хохидол ушаруулхагүй юм.

Республикымнай ой модоной баялигые гол түлэб «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд ашаглажа байдаг. Хэдэн аймагуудта мүнөө үеын түгэс техникэтэй 12 леспромхоз, модо буулгажа абадаг 3 база, модо хюрөөдэдэг 2 завод хүдэлмэрилжэ байна. Хэдэн мянган хүдэлмэришэдтэй модо бэлэдхэлэй промышленность республикымнай арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болоо. Хэдэхэн жэлэй саада тээ модо бэлэдхэлгын хүдэлмэри гансахан үбэлэй үедэ гараар хэгдэдэг һаа, мүнөө бүтээсэ ехэтэй техникын хүсөөр хэгдэдэг болоо. Мориной хүсөөр хэгдэжэ байһан модо таллуулга болон шэрэлгэ дээрэ хүсэ ехэтэ «ТДТ-40», «МАЗ-501» гэхэ мэтын трактор, автомашина хэрэглэгдэнэ. Гар хюрөөгэй орондо «Дружба» гэжэ нэрэтэй бензинээр хүдэлдэг, мүн электрохюрөөнүүд табигданхай. Леспромхоз бүхэнэй участок, бригадануудые инженерно-техническэ мэргэжэлтэд хүтэлбэрилдэг болоо. Модо бэлэдхэлэй хүдэлмэрие бүхы дээрэнь абажа харахада, модо таллуулга—99, модо ашаалга—96, бэлэдхэлгэ болон шэрэлгэ—100 процент оньһожоруулагдаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй материальна болон культурна ажабайдал улам һайжараа. Ингэжэ республикымнай модошодой ажал хэрэг жэл ерэхэ бүри һайжарна, ажалайнь бүтээсэ дээшэлнэ. 1958 ондо бэлэдхэгдэһэн модоной хэмжээе 1955 онойхитой жэшээлхэдэ аяар 350 мянган кубометр ехэ болоһон байха юм. «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй бэлэдхэһэн модон Кузбассай, Карагандын шахтануудта, Дунда Азиин союзна республикануудай шэнэ барилгануудта эльгээгдэжэ байдаг.

Түүхэтэ долоон жэлэй үедэ республикымнай ой модоной промышленность бүри ехээр хүгжөөгдэжэ, отологдоһон модые комплексно аргаар болбосоруулдаг болохо юм. 1959—1965 онуудта ой модоной промышленностиие хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй ёһоор, «Забайкаллес» комбинат жэл соо 4 миллион кубометр хүрэтэр модо бэлэдхэдэг болохо юм. Энэ хүгжэлтэ гол түлэб ой модоор баян холын аймагуудта модо бэлэдхэлэй шэнэ предприятинуудые байгуулжа түйлагдаха зэргэтэй. Байгал далай шадар, Хёлго, Химнэ голнуудые уруудан, мүн Хэжэнгын аймагай ой тайгада хэдэн шэнэ леспромхозууд байгуулагдахаар хараалагдана. 1965 ондо Байгал шадарай леспромхозуудта бэлэдхэгдэдэг модоной хэмжээн 1 миллион хүрэтэр дээшэлхэ байна. Мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан Баргажанай, Байгалай леспромхозууд 1965 ондо тус бүридөө 400 мянган кубометр модо бэлэдхэдэг болохо. Тэрэ үедэ ой модоор элбэг Курумканай аймагта нэгэ томохон леспромхоз эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагта Химнэ голые үгсэжэ баһа нэгэ леспромхоз байгуулагдаха. Занграйн аймагтахи Ээрын леспромхоз Бичурын аймаг нүүжэ эхилээ. Мүн Баруун Тарбагатайн леспромхоз Хэжэнгын аймаг нүүхэ байна. Эдэ предприятинууд тус бүридөө жэл соо 250—300 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ шадаха юм. Гансахан Хэжэнгын аймагта долоон жэлэй эсэстэ модо бэлэдхэлгэ 1958 онойхиһоо аяар 3,5 дахин дээшэлхэ байна.

Модо бэлэдхэлгын дээшэлхэтэй хамта, долоон жэлэй эсэстэ барилгада хэрэгтэй хюрөөдэмэл модо гаргалга хоёр дахин нэмэхэ юм. 1965 ондо комбинадай предприятинуудта хамта дээрээ 700 мянган кубометр хюрөөдэмэл модон гаргагдадаг болохо. Улан-Удын, Клюевскиин модоной заводууд шэнэдхэн үргэдхэгдэжэ эхилээ. Эдэ заводуудта модо хюрөөдэдэг хүсэ ехэтэй раманууд нэмэжэ табигдаха юм. Гадна Онохойн комбинадай, Байгалай, Сэлэнгын модоной базануудай дэргэдэ тус бүридөө 2—4 раматай модоной заводууд байгуулагдаха.

Ойрын 10—12 жэлэй туршада гэр байраар ажалшадай эрилтые гүйсэд хангаха талаар харюусалгатай ехэ зорилго парти, правительствомнай табиһан байна. Энэ зорилгые бэелүүлгэдэ манай республикын модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй өөһэдынгөө хубитые оруулха ёһотойнь мэдээжэ. Тиимэһээ хабсаргагдамал стандартна гэрнүүдые олоор гаргадаг болохо зэргэтэйбди. Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор жэл соо 770—800 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай хабсаргагдамал гэрнүүд гаргагдадаг болохо. Энэ хэмжээе нэгэ квартиратай гэр дээрэ тоолохо болоо һаа, 14500 гэр бүтээгдэдэг болоно.

Тус зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула комбинадайнгаа предприятинуудай үйлэдбэридэ байһан бүхы арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ болонобди. Мүнөө Байгалай модоной базын дэргэдэхи Выдрино станцида жэл соо 300 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай хабсаргагдамал гэр гаргаха предприяти баригдажа байна. Тэрэшэлэн Онохойн комбинадай дэргэдэ тиимэ завод баригдана.

Эхилээд байһан долоон жэлэй үедэ комбинаднай ажалшадай ажаһуудалай хэрэгсэлэй зүйл бүтээхэ үйлэдбэри хүгжөөхэ юм. Сэлэнгын модоной базын дэргэдэ мебельнэ шэнэ фабрика баригдажа эхилээ. Мүн Хандагатайн леспромхозой, Сэлэнгын модоной базада мебель бүтээгдэдэг болоо.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан, парти, правительствомнай манай республикые Ленинэй орденоор шагнаба. Энэ үндэр хайра шагналда харюу болгон, модошоднай долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Үйлэдбэридөө байһан бүхы арга боломжые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гол арга нүхэсэл байһан тухайнь партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд соо онсо тэмдэглэгдэнэ. Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ түйлахын тулада комбинадай предприяти бүхэнэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд болон бүхы модошод нэн түрүүн ажал хэрэгэйнгээ бүхы дутагдалые эрид шууд усадхаха болоно. Алишье предприятидамнай үйлэдбэридэ һаад ушаруулдаг дутагдал хэдышье бии.

Модо бэлэдхэлгэ гол түлэб ажалшадай ажаһуудаг газарнуудта дүтүүр хэгдэнэ. Жэшээнь, комбинадай 12 леспромхозой табаниинь Занграйн аймагта, гурбаниинь—Хориин, хоёрынь — Прибайкалиин аймагуудта хүдэлнэ. Ой модоор баян хойто аймагуудта модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри эрхилэгдэнэгүй. Леспромхозуудай модо бэлэдхэлэй участогуудта отологдоһон ехэ хэмжээнэй модон абтангүйгөөр үмх[…]жэ хэбтэдэг.

Ой модоноймнай баялигай гор[…] тойхон хубиие шэнэһэн модон эз[…]дэг байна. Гэбэшье барилгада […] рэглэгдэжэ боломоор энэ шан[…] һайнтай модон багаар бэлэдхэг[…] дэг, отологдоошье һаа, шэрэгдэнг[…] ойдоо үлэдэг байха юм.

Республика доторнай модо х[…] рөөдэдэг предприятинуудай үсө[…] дээрэһээ шанарайнгаа талаар б[…] рилгада таарахагүй ехэ хэмжээн[…] монсогор модон ондоо тээшэ аба[…] шагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1 ми[…] лион 424 мянган кубометр тии[…] модон түмэр замаар ондоо респу[…] лика болон областьнуудта эльгэ[…] дэжэ, тон ехэ мүнгэн зөөри гар[…] шалагдаа. Тэрэ модые нютаг д[…] рэнь хюрөөдэн хэрэглэбэл, хэ[…] ехэ аша үрэтэй байха бэлэй.

Республикымнай модошодой ду[…] да хүдэлмэриин баян дүй дурш[…] тэй ажалай түрүүнүүл яһала ол[…] Шулуутайн леспромхозой машини[…] нүхэр Чабан, Хандагатайн леспро[…] хозой электрохюрөөшэн нүхэр Ко[…] ромин шэн зоригто ажалаараа С[…] циалистическэ Ажалай Геройн нэ[…] зэргэдэ хүртэһэн байна. Бэшэш[…] леспромхозуудта ажалай үльг[…] жэшээ харуулдаг түрүүнүүл ула[…] олошорно. Партиин ЦК-гэй июни[…] Пленумэй шиидхэбэринүүдээр з[…] ригжоһон манай модошод долоо[…] жэлэй түсэбые болзорһоонь ур[…] дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай м[…] рысөөндэ эдэбхитэйгээр, хабаада[…] сан, үйлэдбэри дээрэ техничес[…] дэбжэлтэ түйлаха, республикын[…] модо бэлэдхэлэй промышленно[…] тиие эрид шууд хүгжөөхэ байна.

И. Братеньков.
«Забайкаллес» комбинад[…] үйлэдбэриин таһагые даагш[…]

Республикымнай арадай ажахын болон культурын туйлалтануудые харуулhан выставкэ дээрэ

ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ ПАВИЛЬОНДО

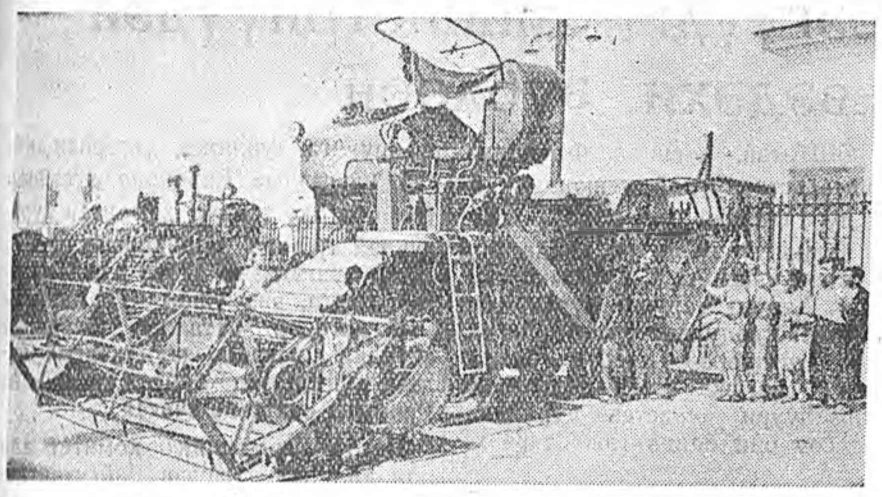

Зураг дээрэ: хүдөө ажахын шэнэ техникэ харуулагдана.

Арба табан адууhа малаа хээрын бэлшээридэ туугаад лэ, иинэ тиишээ нүүжэ ябаhан бурят зон агуусхэ ород арадай туhаламжаар ороohо таряа болон бусад ургамалнуудые тарижа ургуулдаг болоhон түүхэтэй. hая болотор газар таряалангай ажахын тон ехэ гээгдэлдэ байhаниинь мэдээжэ.

Бурядай республикын тогтохо үедэ (1923 ондо) эндэмнай оройдоол 134 мянган гектарта тарилга хэгдэдэг байhан юм. Тиихэдэв газарай хүрhэн модон анзаhаар элдүүрилэгдэдэг, таряан гараар хадагдажа, молотилкаар сохигдодог байгаа бшуу. Мүноо энэмнай зүүдэн мэтэ болонхой.

Совет засагай ашаар, илангаяа табан жэлнүүдэй туршада газар таряалангай ажахы танигдахаар бэшэ болоо.

Ойроо хүртоогүй байhан шэнэ газарта булад трактор ерэжэ, ороohо таряа, хартаабха болон тэжээлэй ургамалнуудые ехээр ургуулдаг болоо. Мүноо республикын мүндэлhэн үетэй сасуулаа юм haa, 5 дахин ехэ газарта хүдөө ажахын элдэб ургамалнууд таригдадаг болонхой. Ганса hүүлэй табан жэлэй туршада 250 гара мянган гектар шэнэ, залууг газар элдүүрилэгдээ.

ОРООhО ТАРЯАН

Бурят орондомнай ороohо таряан, тэжээлэй ургамалнууд таригдадаг. Газар таряалангай онол арга жэлhээ жолдэ дээшэлнэ, уhалагдадаг газар ургэдхэгдэнэ. Поли дээрэ наг шэбхэ гаргагдадаг, минеральна тэжээл тараагдадаг боложо байнхай.

Эдэ бүгэдын ашаар манай түрүү колхоз, совхозууд жэлhээ жэлдэ тогтууритай баян ургаса абана. Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр мянга гаран гектар газарай га бүриhөө 12,7 центнер ороohо таряа хуряажа абаа. Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд мянгаад гектар таряалангай га бүриhөө 15,7 центнер, тэрэ тоодо шэниисэ 18,9 центнер дунда зэргээр абаhан байна бшуу. Мүн тус аймагай «Сибиряк» колхоз хоёр мянга долоон зуу гаран гектарай га бүриhөө 13 центнер ороohо таряа ургуулаа. Эдэнэй дүй дүршэл, хүдэлмэриин магтаалта дүнгүүд выставкэ дээрэ ургэнөөр харуулагданхай.

Түрүү колхоз, совхозуудай амжалтануудтай танилсаад байхада, манай республикада ороohо таряанай тогтууритай баян ургаса туйлажа болохо байhые гэршэлнэ. Түүхэтэ долоон жэлэй эсэстэ ороohо таряанай суглуулбари 2,1 дахин дээшэлхэ юм.

Ороohо таряанай ургасые дээшэлүүлхын тула сортовой hайн урэhэн хэрэгтэй. Нёдондо жэл, 1953 онтой сасуулбал, 2,5 дахин шахуу ехэ сортовой урэhэн бэлэдхэгдээ.

Таряан ажалда наукын туйлалтанууд, түрүү дүй дүршэл ургэноор хэрэглэгдэдэг боложо байнхай. Ороohо таряан нариин рядтайгаар, хэрээhэлүүлэн таригдана. Байгша ондо энэ түрүү аргаар 180 мянган гектар шэниисэ, хара таряан, овёс таригданхай.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ

Выставкэ дээрэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудал горьтойгоор харуулагданхай. Илангаяа hүүлэй жэлнүүдтэ нинтын малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмысынь дээшэлүүлхэ зуураа республикын колхоз болон совхозууд малаа hайн тэжээлээр хангаха гэжэ оролдодог болонхой. Тэрэнэй ашаар hүүлэй табан жэлэй туршада тэжээлэй ургамалнууд хоёр дахин ехэ таригдадаг болоо. Тэжээлэй үнэтэ ургамал—кукуруза 1954 ондо түрүүшынхеэ 4,5 мянган гектар таригдабал, үнгэрэгшэ жэлдэ 28,6 мянган гектарта ургуулагдаа гэхэ гү, али 58,3 мянган тонно шэмэтэ тэжээл абтаа. Выставкэ дээрэ Баргажанай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Ринчиновэй, Кударын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан нүхэр Дампиловай дүй дүршэл, хүдэлмэриинь дүнгүүд харуулагданхай.

Нинтын малай тэжээлдэ үбhэн гол hуури эзэлнэ. Хони үсхэбэрилхэ шэглэлтэй манай республикын эрхэ байдалда hайн шанартай үбhэн ехэ хэрэгтэй. hүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудта сабшалангаа hайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэhэн байха юм. Выставкэ дээрэ республикын солото луговодуудай дүй дүршэлтэй, ажалайнь амжалтануудтай танилсажа болохо. Эндэ Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой луговод Лодой Будаевич Киншктуевай ажалай амжалтанууд харуулагданхай.

Нёдондо энэ луговод 75 гектар газарай га бүриhөө 55,1 центнер hайн шанартай үбhэ абаа. Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэhээр 300 жэл болоhоной ойн баяртай дашарамдуулан эрхим луговод Лодой Кинниктуев Ленинэй ордоноор шагнагдаа. Мүн эндэ Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Будаевай ажалай амжалтанууд элишэлэгдэнэ.

Хэрбээ хаа хаанагүй эдэ түрүү луговодуудта адли хүдэлбэл, республикымнай 423 мянган гектар сабшалан дээрэhээ хэды шанаэн ехэ үбhэн абтаха гээшэб? Имагтал сабшалан hайжаруулха, наг шэбхэ тэндэ ехээр гаргаха, шэдаал haa уhалагдадаг газараа горьтойгоор ургэдхэхэ шухалэ болоно.

Жэлhээ жэлдэ республикын хэдэн аймагуудта сахарай свёкло ехээр таригдадаг боложо байнхай. Хэрбээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай урда тээ манай республикада нэгэшье гектар сахарай свёкло таригдадаггүй байбал, нёдондо 10305 гектар таригдажа, гүрэндэ 82400 тонно сахарай свёкло тушаагдаа. Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 101 гектар газарhаа 1362 тонно свёкло абаа. Энэнь гектарай 133 центнер болоно. Тиигэжэ тус колхоз сахарай свёклоhоо 414 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа. Зарим түрүүшүүл бүри ехэ амжалтануудые туйлана. Энэ колхозой гэшүүн Феония Елисеевна Гавриловагай звено гектар бүриhөө 175 центнер свёклын ургаса абаhан байха юм.

ХАРТААБХА, ОВОЩЬ, ЖЭМЭСТЭ САД

Колхоз, совхозууднай жэл бүри хартаабха, овощь ехээр таридаг боложо, жэмэстэ сад hуулгажа байнхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ хорёод мянган гектар хартаабхан таригдаа, эртын овощь ургуулха теплицын талмай 1953 онойхиhоо хоёр дахин шахуу ургэдхэгдөө, парнигэй раманууд 2,2 дахин олон болоо. Энэ үедэ овощь тарилга 200 гектараар ургэдхэгдөө.

Прибайкалиин аймагай суута хартаабхашан Анна Николаевна Макарова hүүлэй табан жэлэй туршада дунда зэргээр гектарай 161 центнер ургаса абаад, энэ жэлдэ тэрэнээ 200-да хүргэхэ хүсэлэнтэй.

Овощь ургуулгаар Иволгын «Коммунизм» колхозой амжалтанууд харуулагдана. Энэ колхоз нёдондо бүхы огородойнгоо гектар бүриhөө 177 центнер ургаса туйлаа. Тэрэ тоодо капуста гектарай 287 центнер хуряагдаhан байха юм. Энэ колхозой эрхим огородшон Цыренжап Санжиевна Пурбуевагай звено нёдондо гектар бүриhөө 224 центнер овощь ургуулаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ гектарай 196 центнер овощь 13 га дээрэ ургуулhан Бичурын «Победа» колхозой огородшон Владимир Ильич Сукнев, огородой мастер Лин-Тин Василий гэгшэдэй туйлаhан дүнгүүдээр выставкэ харагшад hонирхоно.

КПСС-эй ЦК-гэй түүхэтэ сентябриин Пленумhээ (1953 он) хойшо үнгэрhэн үедэ жэмэстэ сад бүхыдөө тооной шэнээр hуулгагдаа гэхэдэ таараха. Тэрэ үедэ колхоз, совхозууднай оройдоо 19 га садтай байгаа haa, мүноо 475 гектарта хүргэгдэнхэй. Тиин ерэхэ долоон жэлэй туршада үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 2,5 дахин ехэ садтай байха зорилго табигдана.

Манай эндэ сад тарижа, урэ жэмэс ехээр ургуулжа болохо байhые түрүүшүүлэй амжалтанууд гэршэлнэ. Выставкэ дээрэ Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой садовод Николай Максимович Андреевэй нёдондо 3,8 гектар садhаань гектарай 13 центнер жэмэс абтаа. Тиигэжэ колхоздоо 25400 түхэриг олзо оруулаа. Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозой садовод Александра Павловна Шабанова hүүлэй хоёр жэлдэ 12,2 гектар

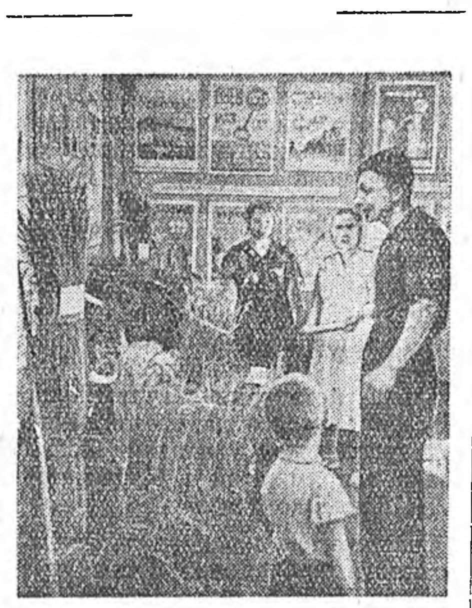

Зураг дээрэ: таряан ажалай стенд.

садhаа дунда зэргээр гектарай 25 центнер урэ жэмэс абаhан байна.

Выставкэ дээрэ элдэб зүйлэй овощь, урэ жэмэс, ногоон үгэрсэ, улаан помидор гэхэ мэтэ зохидоор табигданхай харагдана. Урдань овощь гээшые мэдэхэгүй байhан оронгынхид эндэ теплицэ соо ургуулhан үгэрсэеэ харуулжа баясана.

Сад сэсэрлигэй ургэдхэгдэхэ бүри зүгы олоор үсхэбэрилэгдэдэг боложо байнхай. 1940 онтой сасуулбал, республикын колхоз, совхозуудта зүгын бүлэнүүд 2,5 дахин олошороо. Эрхим зүгышэд жэл бүри ехэ мёд абана. Баргажанай «Гигант» колхоз hүүлэй 9 жэлэй туршада зүгынгөө бүлые 10 дахин олошоруулжа, жэлдээ хахад центнер мёд шахана.

Выставкэ дээрэ Зэдын «Октябрь» колхозой зүгышэн В. П. Бурлаков, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой гэшүүн В. П. Разгильдеев болон бусадай зүгын бүлэ бүриhөө 30—40 килограмм мёд абажа байhаниинь элишэлэгдэнэ.

Зураг дээрэ: хүдөө ажахын павильоной юрэнхы түхэл. А. Мантаевай фотонууд.

Шэнэдхэн хубилгагдаhан нютаг

Байкало-Кударын аймагай колхозно таряашад, малшад, хүдэлмэришэд түрэл тосхонуудаа болбосоруулха, ногооруулха талаар бага бэшэ юумэ хэнэ.

Мүнөө эндэхи тосхон, hуурин газарнууд танигдашагүйгөөр хубилжа байна. Культурна барилганууд, колхознигууд, алба хаагшад болон хүдэлмэришэдэй байрын гэрнүүд хаа хаанагүй бодхоогдоно.

Сухая тосхон аймагай холын тосхонуудай нэгэниинь болоно. hүүлэй 2—3 жэлэй туршада тус тосхондо нинтын, байрын олон барилга бодхоогдоо. Загаhа барилгын «40 лет Октября» колхозойхид мүн лэ олон шэнэ гэрнүүдые барижа ороо. Гэрнүүдэйнь газаагуур элдэб модон hуулгагдаа. Гадна колхозой хүдөөгэй клуб, хүүгэдэй хоёр ясли шэнээр баригдаа. 150 тонно ороohо хадагалха склад баригдажа дүүргэгдэхэнь. Колхоздо шэнэ hургуули, хушалтатай оньhожоруулагдаhан тоог бариха бэлэдхэл хэгдэжэ байна.

Аймагай түрүү колхозуудай нэгэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэлдэ байрын 20 гаран гэр баригдаа. Мүнөө 100 үнеэдэй байха типовой байра, 180 гахайн, 25 тугалай байха байра баригдажа байна.

Бурядуудай ажаhуудаг Корсаково тосхоншье эрид хубилаа. Эндэ дунда hургуули, хүдөөгэй клуб болон библиотекэ, медицинскэ пункт баригданхай. Хүүгэдэй ясли, нарайлалгын гэр, 10 автомашинын багтаха гараж, заhабарилгын мастерской, колхозой правлениин байшан баригдаха юм. Колхозой центртэхи 1,8 гектар талмай эзэлhэн культурын парк соо элдэб модон hуулгагданхай. Мүн олон колхознигууд газаагуураа үрэ жэмэстэ сад тариhан байна. Нүхэд А. И. Хребтовский, Н. В. Бушинов, Н. Х. Баженов, М. М. Майоров, Б-М. Мониев ба бусад өөhэдын садтай болоод, үрэ жэмэс ургуулжа байдаг. Мүн hургуулиин сад соо үрэ жэмэс hайнаар ургуулагдадаг болоо.

И. Баженов.

КОЛХОЗУУД ТОМОДХОГДОНО

Урдань Хориин аймагай Ашанга нютагта 5 бишыхан колхоз тогтоhон юм. hүүлэй үедэ тэдэ колхозууд хамтаржа, Ленинэй, партиин XX съездын нэрэмжэтэ томодхогдоhон ажахынууд болоhон байгаа.

hаяшаг республикын ехэ hайндэрэй hүүлээр эдэ хоёр колхозой гэшүүд Булуганск тосхон шадар сугларжа, ажахынуудаа хамтаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна. Суглаанда хабаадагшад хоёр колхозоо нэгэдүүлжэ, томодхогдоhон ажахыдаа В. И. Ленинэй нэрэ олгоо. Партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байhан В. Г. Кирюхин томодхогдоhон колхозой түрүүлэгшээр hунгагдаба.

Г. Ямпилов.

Барилгашадай оролдосотой ажал

Совхозойнгоо малые hайн дал хорёогоор хангахын, малшадаа культурна байра байдалтай болгохын тула Бичурын совхозой 3-дахи отделениин барилгашад ехэ ажал хэнэ.

Ч. Цырендоржиев, Б. Дашиев, Б. Будаев, Б. Цыбанов болон бусад барилгашад, hаалишадай хамтын байра, бани гэхэ мэтые богонихон болзорто барижа дүүргээ. Ц. Дондубоной даадаг звеногойхид 800 толгой хонидой байра бараа.

Д. Тогошеев.

Тобшо дохёо

✪ **Мартагдаhан үйлсэнүүд.** Мүнөө жэл, илангаяа hүүлэй хоёр-гурба hарын туршада Улан-Удэ городые болбосон түхэлтэй болгохо, элдэб янзын модонуудые hуулгажа ногооруулха талаар горьтойхон хүдэлмэри хэгдээ, гол үйлсэнүүд хүсэд асфальтировалагдаhан байна.

Гэхэтэй хамта, городой зарим, жэшээлхэдэ, Дмитровэй, Ушаковой, Фрунзын нэрэмжэтэ үйлсэнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо талаар мүртэй юумэ хэгдээгүй, мүн мүнөөшье хэгдэнэгүй. Эгээ ядахадаа эдэ үйлсэнүүдтэ модон тротуаршье табигдаагүй байhаар.

Ш. Семенов.

***

✪ **Элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй.** Түгнын голдо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Мухаршэбэр) hү hаалиин нэгэдэхи фермэ, зэргэлээд хонишон Ивановой отарынхид, мүн хэдэн механизаторнууд, хамта дээрээ 40 гаран хүнүүд ажаллажа байдаг юм. Гэбэшье эдэнэй культурна ажаhуудалай эрилтэнүүд хангагданагүй. Малшадта зорюулжа, дотоодын ба гадаадын hонинуудаар лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэнэгүй, газетэ, журнал саг соогоо асарагдадаггүй байна.

И. Иванов.

„БУРЯТ YНЭНДЭ" БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Ханинарай дуэт"

Манай газетын июниин 21-нэй номерой «Халаахай» соо иимэ гаршагтай бэшэг толилогдоhон юм. Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз трактор болон хүдөө ажахын машинануудые хадагалха hарабша сарай баринагүй, тэдэнээ бороо, наранда жэбэрээжэ, муудуулжа байна гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэhэн байгаа.

Мүнөө дурсагдаhан колхоздо трактор болон хүдөө ажахын машинануудые хадагалха hарабша баригдажа, үбэлэй заhабарилгын эхилтэр дүүрэхэ юм гэжэ Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальник нүхэр Перевалов манай редакцида мэдээсэбэ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ЖЕНЕВЭДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨН ЭХИЛБЭ

Хори нэгэн хоногой забhар хэhэнэйнгээ hүүлээр, июлиин 13-да Женевэдэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн хүдэлмэреэ эхилбэ. Бүхы оронуудай юрын хүнүүд, үргэн олониитэ СССР-эй, США-тэй, Англиин, Франциин, тэрэшэлэн Германиин Демократическа Республикын болон Баруун Германиин түлөөлэгшэдэй хоорондохи хөөрэлдөөнэй эб найрамдалай хэрэгтэ аша туhатайгаар үнгэрхыень хүсэнэ. Зүблөөндэ хабаадагшадай хоорондо хэлсээ баталха арга боломжо бии байhыень энээнэй урда болоhон зүблөөнэй хүдэлмэри гэршэлэн харуулаа. Эгээл тиимэ дээрэhээнь олониитэ иимэ хүсэлтэй байhанаа мэдүүлнэ. Женевэдэхи хөөрэлдөөнэй амжалтатайгаар үнгэрхын тула тэрээндэ хабаадалсадаг баруун оронуудай түлөөлэгшэд хүсэрхэлгын тала баримталжа бэшэ, харин hайн сэдьхэлтэйгээр бодото байдалые, зүблөөндэ хабаадаhан бүхы оронуудай эрилтые хараадаа абажа, асуудалнуудые шиидхэхэ зэргэтэй.

Германитай эбэй договор баталха таарамжатай үндэhэ hуури олохын, Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулхын тула Совет ороной делегаци зүблөөнэй түрүүшын шатада бүхы хүсөөрөө оролдоо hэн. СССР-эй шэнэ дурадхалнуудые оруулhанай hүүлээр зүблөөнэй хүдэлмэриин таhалдаhаниинь мэдээжэ. Советскэ Союзай шэнэ дурадхалнууд дотор Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулха, Германиин эбэй договор, Германиие нэгэдүүлгэ бэлэдхэхын тула ГДР болон Баруун Германиин түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн ниитэ Германиин комитет байгуулха тухай хэлэгдэhэн юм. «Либерасьон» гэжэ Франциин газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглээ hэн. Совет ороной эдэ дурадхалнууд «хэлсээ баталха харгы нээгээ, хани харилсаатаа hайжаруулха, зүбшэн хэлсэжэ байhан асуудалнуудаараа амжалта туйлаха hайн hайхан эрмэлзэлгэтэй юм».

Баруун оронууд Совет ороной шэнэ дурадхалнуудта харюу үшөө үгөөдүй. Тэдэнэр Америкын нэгэ газетын бэшэhэнэй ёhоор, «hанамжануудаа зүбшэлдэхын тула» зүблөөнэй хүдэлмэриие июниин 20-до таhалдуулаа hэн. Арадууд мүнөө тон зүбөөр иимэ асуудал табина: баруун оронууд Совет ороной дурадхалнуудые hайн сэдьхэлээ гарган хаража үзэхын тула, хэлсээ туйлаха ябадалда hаад хэжэ байдаг өөhэдынгөө эрилтэнүүдые орхихын тула энэ забhараа хэрэглэжэ шадаа гү?

Мүнөө эхилhэн хөөрэлдөөн энэ асуудалда харюу үгэхэ байна. Гэбэшье «Рейнольдс ньюс» гэжэ Англиин газетын хэлэhэнэй ёhоор «Женевэдэхи хөөрэлдөөн тушаа баруун оронууд» нэгэн адли hаналтай болоодүй». Жэшээлхэдэ, Женевэдэхи хөөрэлдөөнэй амжалтатайгаар үнгэрхын түлөө үргэн ехэ хүдэлөөн Англи дотор боложо байhаниие гадаадын политическэ асуудалнуудаар Англиин парламентда болоhон үгэ хэлэлгэн харуулба.

Женевэдэхи зүблөөн дээрэ хэлсээ баталалгын гол дайсаниинь канцлер Аденауэр толгойлогшотой Баруун Германиин милитаристнууд үhөөгөө абаха гэhэн хүнүүд мүн байhаар. ФРГ-гэй хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүд «хүйтэн дайе» бүри шангадхаха гэнэ.

Уласхоорондын байдалые hайжаруулха зорилгогүй. Америкын правительствын зарим ябуулганууд анхарал хандуулна. Тусхайлбал, Совет орон Америка хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай асуудалнууд тушаа США-гэй гүрэнэй департаментын hаяхан хэhэн мэдүүлгэ, уласхоорондын байдалые hайжаруулха гэhэн зорилгогүй юм. СССР США хоёрой хоорондо худалдаа наймаае hайжаруулхагүйн тула Америкын бүлэг хүнүүд бүхы хүсөөрөө оролдожо байhаниинь тэрэ мэдүүлгэhээ тодорхойлогдоо. Энээнhээ байтагай, гүрэнэй департамент манай оронние «ерээдүйн дайсан гээшэ» гэжэ харадаг юм. Уласхоорондын харилсаае hайжаруулха зорилготой гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэридэ СССР-эй, США-гэй правительствонуудай суг хамта хабаадажа байhан сагта СССР тухай иимэ мэдүүлгэ хэгдэбэ гэжэ ТАСС-эй тусхай мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэhэн байгаа. «Ерээдүйн дайсан тухай хөөрэлдөөн,—гэжэ ТАСС-эй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ, — СССР США хоёрой хоорондоо бэе бэеэ этигэлсэхэгүй ябадалые хурсадхаха, «хүйтэн дайе» бүри шангадхаха зорилготой юм».

Советскэ Союз, эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэн энээнhээ тад ондоо зорилгын түлөө—бүхы оронуудай хоорондоо бэе бэедээ этигэжэ байхые туйлахын түлөө, тугшүүрилтэ байдал hуладхахын, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ. Министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй аша туhатай үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ али болохоор туhалха гэhэн Советскэ Союзай эрмэлзэлгые арадууд hайшаан дэмжэнэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн уласхоорондын байдалые hайжаруулха эхи табижа, правительствонуудые толгойлогшонорой уулзалга дээрэ уласхоорондын шухала шиидхэгдээгүй асуудалнуудаар таарамжатай шиидхэбэринүүдые абаха хэрэгтэ бидэнэр туhалха хүсэлэнтэйбди гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо А. А. Громыко Женевэдэ ерэхэдээ хэлээ hэн.

СОВЕТСКО-ЭФИОПСКО ХАНИ БАРИСААН УЛАМ БЭХИЖЭЭ

Арбан дүрбэн хоногой туршада, июниин 29-hөө июлиин 13 болотор, СССР-тэ бидэнтэй хани барисаатай байhан Африкын гүрэн—Эфиопиин хаан Хайле Селассие I гүрэнэйнгөө үмэнэhөө СССР-тэ айлшалаа. Манай орондо тэрэнэй айлшалалга хадаа Эфиопиин арадта совет хүнүүдэй hайн сэдьхэлээрээ хандажа байhанай эли тодо гэршэ мүн болоо. Советскэ Союзай, Эфиопиин хоорондохи хани барисаанай эхи үнинэй табигданхай юм. Нүхэр Н. С. Хрущевой тэмдэглэhэнэй ёhоор, манай оронуудай бэе бэедээ дүтэлхэ хэрэгтэ хархис түримхэй эзэмдэгшэдтэ эсэргүү Совет ороной, Африкын арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэл ехэ үүргэ дүүргэhэн юм. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Эфиопиин арад Италиин хархис эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэжэ, бэеэ даанхай байдалаа хамгаалhан байгаа.

СССР-тэ айлшалха зуураа, хаан Хайле Селассие I советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй Эфиопиин, Советскэ Союзай харилсаанда хабаатай олон асуудалнуудые, тэрэшэлэн уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ, хөөрэлдэhэн бүхы эдэ асуудалнуудаараа хоёр ороной правительствонууд бэе бэеэ бүрин ойлголсоо.

Манай орондо Эфиопиин дээдэ тушаалта айлшадай байха үедэ СССР Эфиопи хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай, экономическа хэлсээн баталагдаа. Промышленность болон хүдөө ажахыень хүгжөөхын зорилготойгоор 400 миллион түхэриг холын болзорой урьhаламжа химда процентэйгээр Эфиопидо үгэхэ гэжэ СССР зүбшөөрбэ. СССР Эфиопи хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай эрьесын хэмжээн горьтойгоор дээшэлхэ юм. Манай орон Эфиопидо машина, түхеэрэлгэ, нефтиин зүйлнүүдые, бүд болон бусад эд бараа эльгээхэ. Эфиопи арhа, тоhолигто ургамалнуудай үрэhэ, hамар гэхэ мэтые Советскэ Союзда худалдаха юм. Тэрэшэлэн СССР Эфиопи хоёрой хоорондохи соёл культурын холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ тухай хэлсээн туйлагдаа.

Эфиопиин гүрэниие толгойлогшын, Совет ороной хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи хөөрэлдөөнэй, хани барисаанай харилсаа тогтооhоной ашаар хоёр оронуудай арадуудай хоорондохи харилсаан саашадаа улам бэхижэхэ, хүгжэхэ юм гэжэ Совет ороной. Эфиопиин хамтын коммюнике дотор бата найдамтайгаар хэлэгдэнэ.

В. Харьков.

Долоодохи уулзалгын һүүлээр

Владимир. Эдир шатаршадай бухы Россин мүрысөөн городой физкультурын байшан соо үнгэргэгдэнэ. РСФСР-эй 42 областиин, 7 автономно республикын 97 эдир шатаршад турнирта хабаадана. Эдир залуу басагадай дундаһаа шатараар СССР-эй чемпион Архангельск городой 14 наһатай шатарша басаган Наташа Коноплева, Улан-Удэ городой нэгэдэхи разрядай шатарша басаган Любовь Игумнова мүрысөөндэ хабаадагшадай дунда бии. **Зураг дээрэ:** нэгэдэхи разрядай шатарша басаган Л. Игумнова басагадай дундаһаа шатараар СССР-эй чемпион Н. Коноплева хоёр наадажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

РСФСР-эй эдир шатаршадай дунда үргэлжэлһэн мүрысөөн муу бэшээр үнгэржэ байна.

Зургаадахи уулзалгын эхилхэдэ Свердловско областиин түлөөлэгшэ Аверкин мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Бухтинтай наадажа, шүүгдэээ. Бадма Амбаев Терентьевтэй шангаар тулалдабашье шүүгдэээ. Панов (Эрхүү) Осановта (Чувашиин АССР), Перминов (Архангельск) Захаровта (Дагестан) шүүгдэбэ. Хисамов (Татарай АССР) Юра Вощенкотой наадахадаа шүүгдэхэ туйлдаа хүрэжэ, партяа хойшолуулһан байгаа. Гэбэшье партяа үргэлжэлүүлхэдээ Вощенконь шүүгдэээ.

Долоодохи уулзалгада Панов (Эрхүүгэй область) Бухтинтай шангаар тулалдабашье, 40-дэхи ябадалдаа диилдэһэнээ мэдэрбэ. Терентьев (Свердловск) Захаровта шүүгдэээ. Юра Вощенко Осиповичтой (Архангельск) һайнаар наадажа шүүгээд, нэгэ очко нэмээһэн байна. Зоткинтой (Эрхүү) наадаһан Амбаев булюу һайнаар наадажа, байтараа алдуу хэжэ, шүүгдэшоо.

Амаралтын соносхогдоһон дээрэһээ басагад наадаагүй. Долоон уулзалгын үнгэрһэнэй һүүлээр Бухтин (Кисловодск) 7 очкотой боложо, түрүү зэргэдэ ябана. Захаров 6, Русаков, Чернин 5,5, Амбаев 4 очкотой болонхой.

А. Игумнов.

Ангуудай шэнэ фермэ

Витим мүрэнэй эрьедэхи гое һайхан газарта оршодог Романовка тосхондо үнэдэгэй шэнэ фермэ баригдажа эхилбэ. Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй управленидэ мэдэлтэй энэ фермэдэ үнэгэд, туулай гэхэ мэтэ ан үсхэбэрилэгдэхэ юм.

Фермын баригдажа дүүрэхэдэ тэндэ 180 толгой халтар хара үнэгэд, 200 толгой туулай абаашагдахаар хараалагдана.

Д. Колмаков.

Фабрикада сэхэ эльгээгдэнэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Баргажан) гэшүүд хонидоо тобир тарганаар ондо оруулжа, түл абалгаяа һайнаар үнгэргэжэ байнхай.

Мүнөө эдэнэр хонидоо хайшалжа дүүргэбэ. Хоёрдохи комплексно бригадын дүй дүршэлтэй механизатор Бадма Степанов, хонишод С. Дугарова, В. Гомбоева, һургуулиин һурагшад Н. Бадмаева, Э. Цыденова, С. Походиев гэгшэд хонидой нооһо хайшалха ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаа. Эдэнэр хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5—3 килограмм нооһо хайшалба.

Колхозой гэшүүд хайшалагдаһан нооһоёо Москвагай областиин Ленинэй нэрэмжэтэ фабрикада сэхэ эльгээхээр бэлэдхэжэ эхилээ.

Ц. Бухаева.

Буга-турагууд тухай

Бүтүү шэрэнги ой тайга соогуур байралдаг буга-турагууд гансашье манай республикада бэшэ, харин Баруун Европын, Кавказай, Дунда Азиин, Сибириин, Алас Дурнын ой хадаар ушардаг юм. Манай ороной зүг бүхэндэ үзэгдэдэг эдэ ангууд бэеынгээ ехэ багаар, үнгэ зүһөөр, эбэрээрээ илгардаг.

Республикымнай хада уулаар ябадаг буганууд нарһан модотой газарта, хадын үбэрөөр, булаг горходой дэргэдэ байралдаг юм. Бэеэ хүсэһэн турагай эрэнь—буга, эмэнь һогоон гэжэ нэрлэгдэдэг. Буга хадаа хүдэр томо бэетэй, олон тээшээ һалаатаһан хурса яһан эбэртэй, халюун шаргал зүһэтэй, нарин ута хүлнүүдтэй, хурдан солбон, һонор гэгшын амитан юм.

Наһатай болоһон манай эндэхи бугануудай эбэрнүүдынь 14 һалаатай байдаг. Эбэрээ хүсэһэн бугануудта хоёр—нэгэн шоно аюултай бэшэ байдаг. Олоороо суглараһан шононууд бугые хабсагай руу оруулжа гэпэдхээдэг юм.

Бугын эбэр январь, февральда унаад, май, июньһээ дахин ургажа эхилдэг. Эбэрээ ургажа ябаһан бугануудехэ һэргэг байдаг. Эдэнэр үглөөгүүр эртэ, үдэшэ орой ногоо һайнтай, шэнгэн модотой газарта эдеэлээд, үдэртөө хадын арын буртаг шэрэнги газарта гү, али булагай дэргэдэ хэбтэжэ амардаг байна.

Эбэрэйнгээ, үһэ нооһонойнгоо шэнэлжэ байха үедэ буга, һогоонууд ехээр хужарлажа, һүниндөө хужартай газарта ородог. Бугын шуһан-эбэр ехэ үнэтэй эмэй тоодо ородогынь мэдээжэ. Зүүн зүгэй медицинэ эртэ урда сагһаа хойшо үбдэжэ улбэрдэһэн хүнүүдые бугын шуһан эбэрээр аргалжа, хүсэ шадал оруулдаг байһан юм. Манай ороной медицинэдэ иимэ шуһан-эбэр мүн лэ ехээр хэрэглэгдэдэг. Һүүлэй жэлнүүдтэ буганууд олошоржо, дүй дүршэлтэй ангуушад тусхай табилгаар (лицензеэр) агнуури хэжэ, шуһан эбэрыень гүрэндэ тушаадаг болоһон байна. Энэ ангай шанар һайнтай мяхан эдеэ хоолдо, арһаниинь хүнгэн промышленностьда хэрэглэгдэдэг.

Сентябриин һүүл багаар эбэрэйнгээ хүсэд яһажаад байха үедэ бугануудай хороон эхилдэг юм. Эгээл энэ үедэ эртэ үглөөгүүр, үдэшын наранаар бугануудай утаар татан хуугайлалдахань, һогоонуудаа буляалдажа, хайра гамгүйгөөр наншалдахань, ой тайгаар сууряатадаг. Тэдэнэрэй нэгэ зариманиинь ехээр мүргэлдэжэ эбэрээрээ барисалдаад, һалажа ядахадаа үхэхэ баатай болодог. Бэеэ хүсэһэн томо буганууд наншалдаанда диилдэһэн бугануудайнгаа һогоонуудые хуу хуряажа абашоод, залуу бугануудые дүтэ хүргэнгүй тойрожо ябадаг. Октябриин һүүлээр бугын дуулалдаан дүүрэжэ, тэдэнэр һүрэг һүрэгөөрөө тараад, үбэлдөө байха газараа бэдэрдэг.

Үбэлдөө хадада саһанай ехээр ороходо буга, һогоонууд доошоо орожо, хүн зоной байрада дүтэшэг ажамидардаг юм.

Б. Цыремаев,
агнуушан.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан ерэһэн амаршалганууд

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн һайндэртэй, республикые Ленинэй орденоор шагнаһантай дашарамдуулан олон советскэ, партийна, научна организацинууд болон эмхи зургаануудһаа, тэрэшэлэн тусхайта хүнүүдһээ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй областной комитедтэ амаршалганууд ерэһэн байна.

«Бурят үнэн» газетын хуудаһануудта толилогдоһонһоо гадна бурят арадай социалистическэ экономикоёо, культурыяа хүгжөөлгэдэ ехэ амжалта туйлахыень хүсэһэн амаршалганууд Алас Дурнын Улаан тугта хилын харуулай сэрэгэй округһоо; Бурядай АССР-тэхи, Читын областьдохи курортнууд, санаторинууд болон амаралтын байшангуудай управлениһээ; «Калмыцкая правда» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдһөө; КПСС-эй Свердловско обкомһоо, облгүйсэдкомһоо; Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдһаа; «Агинская правда» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдһөө; Москвагай дээдэ һургуулинуудта һурадаг Забайкалиин студентнүүдһээ; Ярославска багшанарай институдһаа; нүхэд Буйко, Кузнецов-Воронцов, Манторов, Мальков, Посталовская, Сентарецкий, Слободчиков, Федоров, Цивилев, Чащин, Эренпрайс, Пикин, Сарафонов, Матляев, Черемисов, Любимская болон бусад хүнүүдһээ, организацинууд, эмхи зургаануудһаа ерэһэн байна.

Артельдээ суутай хонишон

Урданай ажалша, малша айлай бүлэдэ хүмүүжэһэн Цыден Ошорова олон жэлэй туршада колхозойнгоо хонин ажал дээрэ хүдэлхэ зуураа нилээд баян дүршэлтэй боложо, хэһэн ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг шударгы бэрхэ хүн гэжэ нютагайнгаа зон нүхэдэй дунда алдаршанхай.

«Улан малшан» колхоздо (Ахын аймаг) энэ хонишон үнгэрэгшэ жэл үбэл, хабарай хагсуу үедэ хонидоо яһала һайнаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулжа, 240 толгой эрье хонидые бүрин бүтэнөөр хүхэ ногоондо гаргаа һэн. Мүнөө тэдэнээ һайнаар адуулжа таргалуулан, хүсэ шадалынь абхуулна. Цыден Ошорова отарынхидтайгаа хамта мүнөө үедэ хонидойнгоо нооһо хайшалжа, үдэр бүриингөө даалгабари (нормоёо) 100 процент дүүргэнэ.

Эндэхид июлиин 6-най мэдээгээр бүхы хонидоо хайшалжа дүүргээд, хонин бүриһөө 3 килограмм абажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Түрэл республикынгаа правительственнэ дээдэ шан—Ленинэй ордендо хүртөөд байхада нүхэр Ошорова ажалдаа бүри урмашан зориглжожо, намар болотор эрьенүүдээ оролдосотойгоор адуулжа, тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые 50—50 килограмм болгожо, эрхим тарганаар тушааха хүсэлэнтэй ажаллана.

П. Жужаев.

Шэнэ жэлэй һуралсалда бэлэн

Мухаршэбэрэй аймагай Сагаан Шулуутайн долоон жэлэй һургуули (директорынь нүхэр Е. Токтонов) һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэн болонхой. 450 кубометр түлеэн бэлдэгдэжэ, һургуулиин хашаа соо оруулагданхай.

Д. Самбуев.

Хилын саанаһаа

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөн

ЖЕНЕВА, июлиин 13. (ТАСС). СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөн дээрэ мүнөөдэр мэдүүлгэ хээ гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

Хэлсээгээ үргэлжэлүүлхын, мүн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан шухала асуудалнуудаар али алиндаа таатай шиидхэбэри абаха оролдолго гаргахын тулада бидэнэр Женевэдэ бусажа ерээбди. Хамагай түрүүндэ Германида хамаатай асуудалнуудые хаража үзэлгые түгэсхэхэ, Берлиндэхи аюултай байдал зайсуулха хэмжээнүүдые хараалха ёһотой болонобди. Мүн зарим бусад асуудалнууд хаража үзэгдөөгүй үлөөд байна гэжэ А. А. Громыко мэдүүлээ. Зүблөөнэй забһарлалга хэхынгээ урда тээ хэлсэжэ байһан асуудалнуудаар, тусхайлбал, июниин 19-нэй советскэ дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэлгээр хүдэлмэреэ эхилхые А. А. Громыко дурадхаа. Тиигээд эдэ дурадхалнуудай гол удхые тэрэ һануулһан байна.

Баруун Берлинэй саг зуурын ёһо гурим тухай дүрбэн гүрэнэй — СССР-эй, США-гэй, Англиин, Франциин хэлсээ баталхые бидэнэр дурадханабди. Энэ хэлсээнэй ёһоор доро дурсагдаһан асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсохо шухала болоно:

баруун гурбан гүрэнһөө Баруун Берлиндэ байдаг зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгүүдые тусхай хэмжээндэ хүрэтэр хороохо тухай;

ГДР-тэ, социалистическэ бусад оронуудта эсэргүү һүйдхэл болон харша идхалга Баруун Берлинһээ хэхые болюулха тухай;

Баруун Берлиндэ атомна болон ракетнэ зэбсэг байлгахагүй тухай.

Германиин хоёр гүрэнэй хоорондо холбоо барисаа хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые зүбшэн хараалха, эбэй договор бэлэдхэжэ баталха, Германиие нэгэдүүлхэ асуудалнуудые ниитэ Германиин комитедэй гү, али ГДР болон ФРГ-гэй түлөөлэгшэдһөө байгуулагдаха немецүүдэй ямар нэгэн ондоо таатай органой хаража үзэжэ үрьдихөөр саг болзор соо Баруун Берлиндэхи саг зуурын гурим тухай хэлсээн баталагдаха ёһотой. Энээнэй тулада жэл хахадай болзор яһала таарамжатай байгаа гэжэ А. А. Громыко хэлээ.

Советскэ эдэ дурадхалнууд хадаа хэлсээндэ хабаададаг бусад гүрэнүүдэй хараа бодолдо нилээд дүтэрхы боложо үгэнэ. Берлин тушаа Советскэ правительствын дурадхалые США-гэй, Англиин, Франциин правительствонуудай июниин 16-най дурадхалтай сасуулжа харабал адлирхуу зүйлнүүд яһала бии байха юм гэжэ А. А. Громыко тэмдэглээ. Хэрбээ баруун гүрэнүүдэй правительствонуудай үгэеэ ойлголсохые үнэхөөрөө хүсөөд байгаа һаань, иигэжэ үгэеэ ойлголсохо үндэһэ һуури советскэ дурадхалнууд соо бии байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Берлинэй асуудалаар СССР-эй болон баруун гүрэнүүдэй хараа бодолые хамагай түрүүндэ юун алгасалдуулнаб гэжэ тогтохо зуураа, А. А. Громыко иигэжэ хэлээ. США, Англи, Франци хадаа, тодорхойгоор хэлэбэл, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын гуримые хэтэдэнь үлөөхые эрмэлзэнэ. Тиихэдэ Советскэ Союз эзэмдэлгын гуримые усадхахые оролдодог байна. Юуб гэхэдэ, Германидахи, мүн бүхы Европодохи оршон байдалые һайжаруулхын тулада эзэмдэлгын ёһо гурим зайсуулха шухала болоно бшуу.

Хэлсээнэй ёһоор тогтоогдоһон болзор соо ниитэ Германиин комитедэй һайн үрэ дүн туйлажа шадаагүй һаа, дурсагдаһан болзоройдүүрэмсээр дахяад хэлсээ хэхэ ябадал советскэ дурадхалнууд соо хараалагдаһан байна гэжэ А. А. Громыко онсолон тэмдэглээ. Энээнтэй дашарамдуулан иимэ асуудал табигдадаг: хэлсээ баталагшадай тогтооһон болзорой дүүрэхэдэ Советскэ Союзай зүгһөө нэгэ талын ябуулга хэхэ гансахан лэ зам үлэхэ гэжэ советскэ дурадхалые тооложо болохо байна гү. Теэд саг зуурын хэлсээнэй хүсэндөө байха болзорой дүүрэхэдэ дахяад хэлсээ хэхые бидэнэрэй дурадхадаг байһан ушар һайн мэдээжэ байна ха юм. Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэнэй ёһоор, тус асуудалые США-гэй, Англиин, Франциин правительствонуудтай хамтаараа шиидхэбэл дээрэ гэжэ бидэнэр тоолодог байнабди.

Баруун Берлин тушаа хэлсээ зохёожо баталха зорилго хэршье шухала байгаа һаа, Германида хамаатай бүхы шиидхэгдээгүй асуудалнуудые, хамагай түрүүндэ эбэй договор баталха гол асуудалые шиидхэжэ шадахагүй байна. Эбэй договор бэлэдхэжэ баталха ябадалтай холбоотой асуудал хаража үзэхэ гол зорилготой ниитэ Германиин комитет тухай үгэеэ ойлголсожо шадаад байгаа һаамнай, энэ ушар Германитай эбэй ёһоор гуримшуулга туйлажа, үнгэрһэн дайнай үлэгдэлые Европодо хүсэдөөр үгы болгохо талаар хамаатай гүрэнүүдэй хүсэлэл оролдолгые нилээд ехээр хүнгэдхэжэ үгэхэ һэн. Тиихэтэй хамта, энэ ушар Германитай эбэй договор баталжа, Берлинэй асуудал хүсэдөөр шиидхэлгые нилээд хүнгэдхэхэ байгаа гээд А. А. Громыко саашань заагаа.

Ниитэ Германиин комитет али али талаһаа тэгшээр байгуулагдаха ёһотой гэһэн Советскэ Союзай дурадхаһан гол ёһые А. А. Громыко хамгаалһан байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ СССР-эй делегациие толгойлогшо иигэжэ мэдүүлээ:

СССР-эй дурадхалнууд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, али али талын хараа бодол ойротуулхые, зүблөөнэй хүдэлмэриин урагшатай байхые Советскэ правительство саашадаа оролдолго гаргана. Баруун гүрэнүүд өөһэдынгөө зүгһөө бидэнтэй үгэеэ ойлголсохые оролдохоор бэлэн байжа, Советскэ Союзай һүүлшын дурадхалнуудые үрэ ехэтэйгээр зүбшэн хэлсэхэ замда орохо бээзэ гэжэ бидэнэр хүлеэхэ эрхэтэй байнабди. Энэ дурадхалнуудай үрэ ехэтэйгээр хэлсэгдээд байгаа һаа, манай зүблөөн тодорхой шиидхэбэри гаргаха аргатай болохо байна.»

А. А. Громыкын һүүлээр ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц үгэ абаа. Германитай эбэй договор түргэнөөр баталха эрилтэ хэхэдээ, немец арадай олонхидой хүсэл эрмэлзэлгые мэдүүлхэ байнабди гэһэн этигэл найдабаритайгаар манай делегаци Женевэдэ бусажа ерээ гэжэ Л. Больц мэдүүлээ.

Баруун Берлин тухай асуудалда тогтоходоо, Л. Больц иигэжэ тэмдэглээ. Германитай эбэй договор баталагдаад байгаа һаа, Берлинэй асуудал эгээн лэ һайнаар шиидхэгдэхэ байна. ГДР Баруун Берлиниие өөрын мэдэлтэй амгалан город болгохо тухай дурадхалые дэмжэхэ зуураа, энэ городой ёһо гуримые хүүлэлхэ, гадаадын оронуудтай холбоо байгуулгыень хангаха байһанаа найдуулна.

ФРГ-гэй түлөөлэгшэ В. Греве гэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр А. А. Громыко үгэ абаад иигэжэ хэлээ: Женевэдэхи зүблөөндэ ерэһэн бүхы гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүбшэлнүүдые, хөөрэлдөөнүүдые хэхээр бидэнэр бэлэн байнабди.

Манолис Глезосые суудлэлгэ

АФИНЫ, июлиин 14. **(ТАСС-эй корр.).** Манолис Глезосэй, бусад гэмнэгдэгшэдэй «хэрэгые» хаража үзэжэ байһан Афинын сэрэгэй сүүд үсэгэлдэр үдэшэ, мүнөө үглөөгүүр хамгаалагша талын гэршэнэрые шагнаһан байна. Үдэр ерэхэ тудам гэмнэгшэдэй буруутажа ородог дээрэһээ, гэмнэгдэгшэдые. хамгаалагшадта һаад ушаруулха гэжэ сүүд ехээр оролдоно. Тиигэжэ сүүдэй зоргоороо оролгодо хамгаалагшад буруушаалга мэдүүлхэ баатай болоно. Тагнуул хэхэ һанаашалга гаргаһаншье хүниие сүүд гэмнэжэ шадаха гэжэ сүүдэй түрүүлэгшэ мэдүүлээ.

Иимэ болоо гээшэ һаань, сэрэгэй сүүд хүсэд зоргоороо ороно гэжэ хэлэжэ болохо байна гээд хамгаалагша талын адвокат Стефанакис мэдүүлээ. Энэ мэдүүлгээ гэдэргэнь бусаажа абаха тухай Стефанакиста түрүүлэгшэ прокурор хоёр занажа байжа эрилтэ хээ.

Глезосые Грециин засагаархидай буудан алахаар шиидхэһэн баримтые сүүдэй түрүүлэгшын урдаа баридаг байһанда Манолис Глезос мүнөөдэр буруушаалга мэдүүлээ. Тиигэжэ сэрэгэй сүүдэй шэнэ мэхэ гохые элишэлһэн байна.

Үсэгэлдэр, мүн мүнөөдэр олон гэршэнэр үгэ хэлэхэдээ, Манолис Глезосые хамгаалһан, тэрэнэй мүн бусад гэмнэгдэгшэдэй моральна талаараа сэбэр хүнүүд байһан тухай гэршэлһэн байха юм.

Глезосэй түрэл эхэнэр Василики Колияниту гэгшын эсэгэ Димитрокалис хамгаалагша талын гэршэ боложо мүнөөдэр үгэ хэлэхэдээ, Глезос Колиянинстай уулзаа гэһэн хэбэртэйгээр полициинхидэй зохёоһон хардалгые нэмэлтэ мэдээнүүдые үгэжэ шал худал байһынь хүсэдөөр элирүүлээ.

Сүүдэй түрүүлэгшэ гэршын үгэ хэлэлгые таһалдуулһан байна.

Буржуазна партинуудай элитэ ажал-ябуулагшад Савопулос, Руспопулос, Индзес, Бароцис, Дроссос, Меркурис гэгшэд мүн лэ Глезосые хамгаалһан үгэнүүдые хэлээ.

И. Абламов

Сахарада ядерна зэбсэг туршалга хэхые буруушаалга

ЛОНДОН, июлиин 13. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэлһэнэй ёһоор, Сахарада ямаршье атомна туршалга хэгдэхэ һаань, бүхы нигериинхид тэрэниие «хани ёһоной бэшэ, харин тон харша ябуулга» гэжэ тоолохо гээд Зүүн Нигериин премьер-министрын уялгые дүүргэгшэ д-р Окпара Францие уридшалан һануулаа.

МНР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл

УЛАН-БАТОР, июлиин 14 (ТАСС). 1959 оной түрүүшын хахадта МНР-эй арадай ажахые, соёл культурые хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтэ тухай мэдээсэлые МНР-эй гүрэнэй статистическэ управлени толилоо.

Мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Орон дотор ажалша малшадай 195.600 ажахые гү, али 98,4 процентыень нэгэдүүлһэн 400 гаран хүдөө ажахын хамтарал мүнөө республика дотор бии. Тарилгын талмай 1958 онойхидо орходоо 43 процентээр нэмээ.

1959 оной нэгэдэхи хахадта промышленна продукци гаргаха гүрэнэй түсэб 102,9 процент дүүргэгдээ.

1959 оной түрүүшын хахадта арадай ажахые хүгжөөлгэдэ 106,9 миллион түхэриг гү, али 1958 оной энэ үеынхидэ орходоо 28,9 процентээр ехэ мүнгэ зөөри зорюулагдаһан байна. Арад зоной юумэ худалдан абаха шадабари нилээд дээшэлээ.

1959 оной түрүүшын хахадта МНР-эй арадай ажахые, соёл культурые хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд МНРП-гэй хүтэлбэреэр, Советскэ Союзай, арадай демократиин бусад аха дүү оронуудай һайн һайхан туһаламжаар үргэн далайсатайгаар социализм байгуулха хэрэгтэ Монголой ажалшадай ехэ амжалта туйлаһые гэршэлнэ гэжэ гүрэнэй статистическэ управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Эфиопиин хаан Хайле Селассие I Чехословакида ерэбэ

ПРАГА, июлиин 13. (ТАСС). Чехословакиин Республикын президент Антонин Новотнын уряалаар Эфиопиин хаан Хайле Селассие I мүнөөдэр үдын хойно Прага ерэбэ гэжэ Чехословакиин телеграфна агентство мэдээсэнэ.

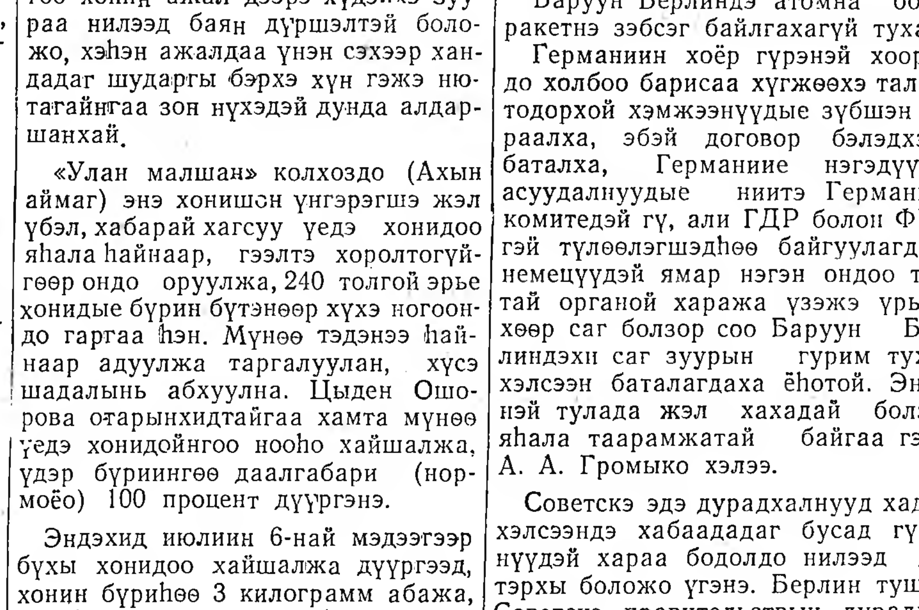

Баруун Германиһаа Германиин Демократическа Республикын тала руу улам олоор хүнүүд ородог боложо байна. Хүдэлмэришэд, таряашадай засагта барижа байһан ла газарта ерээдүй тухайгаа һанаагаа зобонгүй ажаһуужа шадахабди гэжэ улэм бури олон немецүүд тобшолол хэжэ болоо. Тэдэниие Германиин Демократическа Республика дуратайгаар угтан абадаг: социализм байгуулжа байһан оронд нэгэшье хүн ажал хүдэлмэригүй үлдэдэггүй байна бшуу. **Зураг дээрэ:** нютагаа уридагшадые угтан абадаг Берлиндэхи—Бланкенфельдэхи пункт.

Центральбильдын фото.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01091. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5006.